

AGRO

ZWYCIĘZCY BGR 2018

ISSN 1899-6310

BARWY JESIENI

Profesjoniści w obrocie artykułami mleczarskimi

- **Specjalizujemy się** w krajowym i międzynarodowym obrocie artykułami mleczarskimi
- **Współpracujemy** ze wszystkimi liczącymi się w Polsce spółdzielniami mleczarskimi

C.OLSEN TRADING od ponad 20 lat jest wiarygodnym partnerem na krajowym i międzynarodowym rynku obrotu artykułami mleczarskimi.

Naszych pracowników cechuje doskonała znajomość branży, wysoki profesjonalizm i zaangażowanie zawodowe. Naszym dostawcom i odbiorcom zapewniamy skuteczną realizację kontraktów krajowych i zagranicznych oraz sprawny serwis sprzedażowy.

W naszej stałej ofercie znajdują się:

- mleko pełne w proszku
- mleko odtłuszczone w proszku
- maślanka w proszku
- śmietana w proszku
- serwatka słodka w proszku
- zdemineralizowana serwatka
- serwatka kwaśna w proszku
- koncentraty białek serwatkowych
- Permeat serwatki
- masło
- sery
- śmietana / mleko
- inne produkty mleczarskie

**Zapraszamy
do współpracy!**

C. Olsen Trading Sp. z o.o.

ul. Sobieszyńska 9, 00-764 Warszawa | Tel. 22 433 10 00 Fax 22 433 10 03 | e-mail: c.olsen@colsen.pl | www.colsen.pl

Szanowni Czytelnicy!

Do Państwa rąk trafia wrześnie wydanie AGRO. Polecamy w nim m.in.: zarysowaną wizję przyszłości rolnictwa w wydaniu potentata światowego – firmy Bayer oraz zamieszczone w dziale AgroPlatforma ODR artykuły z wybranych tytułów prasowych wydawanych przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

Redakcja AGRO

Agroprzedsiębiorca RP 2018

W niniejszym numerze przedstawiamy kolejnych nominatów w naszym redakcyjnym konkursie Agroprzedsiębiorca RP 2018. Są nimi:

■ w kategorii **Zasłużony Promotor Agrobiznesu RP 2018** – **Andrzej Muszyński** i **Przemysław Bochat**, odpowiednio – sekretarz Rady Ekspertów i członek Zarządu Polskiego Związku Producentów Roślin Zbożowych oraz **Lech Kisielewski**, twórca i współwłaściciel firmy

Elmehurt we Włocławku (woj. kujawsko-pomorskie), zajmującej się sprzedażą artykułów elektrycznych m.in. dla rolnictwa oraz prefabrykacją rozdzielnic i świadczeniem usług w branży elektrycznej

Przypominamy, że w tym roku zaprezentowaliśmy już:

■ w kategorii **Agroprzedsiębiorca Wszech Czasów RP** – **Mieczysława Zarembe**, prezesa Rolniczego Kombinatoru Spółdzielczego w Bądeczu w woj. wielkopolskim (AGRO 3); **Tadeusza Badacha**, prezesa Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Krasnymstawie w woj. lubelskim (AGRO 6-7)

■ w kategorii **Wybitny Agroprzedsiębiorca RP 2018** – **Piotra Frątczaka**, twórcę i współwłaściciela firmy PREM-VIT Frątczakowie Sp. J. w Inowrocławiu (woj. kujawsko-pomorskie), zajmującej się produkcją pasz i koncentratów (AGRO 2); **Janusza Gruszczyńskiego**, twórcę i właściciela Zakładu Metalowego „AGROMASZ” w Mrągowie (woj. warmińsko-mazurskie), specjalizującego się w produkcji ładowaczy czołowych i osprzętu do nich oraz tarcz zgarniających i spychaczy czołowych (AGRO 2); **Mariana Szeligę**, właściciela gospodarstwa sadowniczego w Żurawicy (woj. podkarpackie), prezesa Spółdzielczej Grupy Producentów Owoców „Szeliga” (AGRO 3); **Wawrzyńca Zielińskiego**, twórcę i właściciela Zakładu Projektowania i Usług Komunalnych PORAJ „Świat Roślin – Gospodarstwo Ogrodnicze” w Wawrowie w woj. lubuskim (AGRO 4); **Romana Długi**, twórcę i właściciela firmy Asket w Poznaniu w woj. wielkopolskim (AGRO 8); **Krzysztofa Pawlikowskiego**, twórcę i współwłaściciela Firmy Produkcji Handlowo-Usługowej „Pawek” w Mierzynie w woj. warmińsko-mazurskim (AGRO 8)

■ w kategorii **Wzorowy Agroprzedsiębiorca RP 2018** – **Seweryna i Radosława Borowski**, współzarządzających Kujawską Fabryką Maszyn Rolniczych „Krukowiak” w Brześciu Kujawskim, woj. kujawsko-pomorskie (AGRO 1); **Łukasza Otrembę**, właściciela firmy Swimer w Toruniu, woj. kujawsko-pomorskie (AGRO 1); **Wiesława Drownowskiego**, prezesa Zarządu Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt w Bydgoszczy (woj. kujawsko-pomorskie) – polskiego lidera w dziedzinie sztucznej inseminacji i genetyki bydła mlecznego (AGRO 2); **Jolantę i Pawła Tomczyków**, właścicieli 60-hektarowego gospodarstwa rolnego w Skrajni (woj. wielkopolskie), specjalizującego się w uprawie pomidora szklarniowego (AGRO 5); **Andrzeja, Przemysława i Macieja Wojciechowskich**, prowadzących na 740 ha trzy gospodarstwa rolne w Marianowie Brodowskim, Murzynówku i Młodzikowie (woj. wielkopolskie), specjalizujących się w produkcji roślinnej i hodowli koni rasy fiordzkiej, ponadto - właścicieli: dwóch hoteli, dwóch restauracji i pensjonatu dla koni w Stadninie Koni FIORD w Młodzikowie (AGRO 5); **Balbinę i Jerzego Kończalskich**, właścicieli Firmy Produkcji-Usługowo-Handlowej Kończalscy Balbina i Jerzy w Starorypinie oraz blisko 20-hektarowego gospodarstwa rolnego w woj. kujawsko-pomorskim (AGRO 6-7)

patrz – prezentacje na str. 4-7

AGRO – Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30, tel. 600 079 010

e-mail: agoredakcja@agoredakcja.pl, www.agoredakcja.pl

Rada Programowa AGRO: prof. dr hab. **Andrzej Kowalski** (Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej) – przewodniczący oraz członkowie – **Waldemar Broś** (Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich), prof. dr hab. **Włodzimierz Fiszler** (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), **Rajmund Paczkowski** (Krajowa Rada Drobniarstwa Izba Gospodarcza), **Andrzej Kuczyński** (Federacja Gospodarki Żywnościowej), **Andrzej Muszyński** (Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych), **Maciej Paradowski** (Stowarzyszenie AgrobiznesKlub) i **Mieczysław Twaróg** (Stowarzyszenie Eksporterów Polskich).

Redaguje: **Leon Wawreniuk** – redaktor naczelny i zespół

Ceny ogłoszeń i reklam: 1 kolumna A-4 – 4800 zł, 1/2 kolumny – 2500 zł, 1/3 kolumny – 1700 zł, 1/4 kolumny – 1300 zł; plus 23% VAT. Możliwość negocjacji cen.

AgroZnaki

■ Prezydent RP **Andrzej Duda** podczas Dożynek Prezydenckich 2018 w Spale: – *Dzięki pracy rolnika, jego trudowi, dzięki także jego ryzyku, bo przecież jest zdany na łaskę i nieładną przyrodę, żywiołów – jesteśmy w Polsce bezpieczni. Mamy polską żywność, nie jesteśmy w tym zakresie od nikogo zależni. To jedna z najważniejszych rzeczy, jakie polscy rolnicy robią dla polskiego państwa; to ich ogromna nieoceniona zasługa.*

■ Jakie nabory z PROW jeszcze w tym roku? Na wrzesień 2018 r. zaplanowano nabór na „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”, a w październiku na „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej” oraz „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”. W listopadzie będzie natomiast nabór na „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”, a w grudniu na „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych”.

■ MRiRW zaproponowało zmiany w ustawie o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które mają zachęcić rolników do kupowania polis ubezpieczeniowych obejmujących ryzyko suszy. Projekt przewiduje wprowadzenie tzw. Franszyzy redukcyjnej w wys. 20-30 proc. sumy ubezpieczenia. Oznacza to, że firmy ubezpieczeniowe będą wypłacały odszkodowania dopiero wtedy, gdy szkody spowodowane suszą przekroczą od 20 do 20 proc. wartości upraw.

■ W 2018 r. w Polsce powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 235 tys. ha. Przy założeniu, że średnie plony korzeni osiągną 650 dt/ha, zbiory buraków cukrowych wyniosą w tym roku ponad 15 mln ton, co przełoży się na produkcję 2,3 mln ton cukru. Według prognoz IERiGŻ tak wysoka produkcja cukru znacznie przekroczy krajowe zapotrzebowanie, tym samym spowoduje jego cen oraz konieczności eksportu, a popyt na biały cukier w Unii Europejskiej i poza nią nie jest duży.

■ W dn. 18-22 września br. obradował w Poznaniu XV Światowy Kongres Prawa Rolnego, podczas którego dyskutowano m.in. o zagrożeniach wynikających z globalizacji, zarówno w odniesieniu do produkcji żywności, jak i obrotu nią, w tym z zagadnieniami jakości żywności i sposobów jej wytwarzania, m.in. z wykorzystaniem GMO.

Rośliny włókniste i zielarskie w innowacyjnej gospodarce

– Dzisiejsza konferencja pokazuje, jak wiele Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich osiągnął przez lata, ile ma patentów i projektów. Potencjał zarówno w zakresie uprawy roślin włóknistych, jak i ziół jest w tych czasach ogromny. Zapotrzebowanie na zioła rośnie, a Polska może być ich producentem, zamiast importerem.

Dla rolnictwa umiejętność wyszukiwania i wykorzystania rozmaitych nisz, nawet tych zapomnianych, jak rośliny włókniste, jest przyszłością – mówił minister Jan Krzysztof Ardanowski podczas konferencji „Polskie rośliny włókniste i zielarskie dla innowacyjnej biogospodarki”.

Wydarzenie zostało zorganizowane w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Spotkanie otworzył i powitał uczestników podsekretarz stanu w MRiRW **Ryszard Zarudzki**.

Dyrektor Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich dr hab. **Małgorzata Zimniewska** podkreśliła, że warto stawiać na uprawę roślin włóknistych. – *Obserwujemy światowe trendy i wzrost zainteresowania konopiami. Aktualnie pod przewodnictwem Instytutu rozwija się uprawa roślin konopnych na cele nasienne. Instytut zawarł bardzo korzystne kontrakty ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej na dostawę nasion konopi polskiej odmiany Białobrzaska. Ta odmiana konopi jest wypracowana przez Instytut i jesteśmy właścicielem tej odmiany. Okazała się ona dla Amerykanów najbardziej wartościową odmianą, spełniającą wszystkie wymagania stawiane konopiom przez amerykańskich odbiorców.*

Profesor Zimniewska zapewniła, że Instytut cały czas rozwija uprawę konopi w Polsce. – *Kontraktujemy uprawy, zawieramy umowy z rolnikami, żeby wywiązać się z umów. Polska staje się poważnym graczem na rynkach międzynarodowych w zakresie upraw i nasienictwa konopi.*

Polscy rolnicy bardzo chętnie nawiązują współpracę z Instytutem w tym za-

kresie, gdyż mają zapewniony zbyt dla swoich plonów. Pracownicy Instytutu zapewniają profesjonalne doradztwo w zakresie uprawy. Instytut stosuje także dopłaty do uprawy, więc jest to dobra zachęta do podjęcia wyzwania i założenia plantacji konopi.

Rolnicy, którzy są otwarci na nowości i chcieliby dowiedzieć się więcej na temat uprawy tej rośliny i jak taką uprawą się zająć, wszelkie informacje mogą uzyskać w Instytucie Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich. – *Zapraszam do kontaktów z Instytutem. Przyjmujemy zgłoszenia wszystkich rolników, którzy chcą uprawiać konopie. Oczywiście jakoś tych upraw jest kontrolowana przez Instytut. Nasiona muszą być najwyższej jakości i muszą spełniać nasze wymagania. Wtedy odbieramy całe plony nasion od wszystkich rolników. Informacja o tym, że konopie są opłacalne rozeszła się dosyć szybko w Polsce. Codziennie mamy telefony od rolników, którzy deklarują chęć przystąpienia do naszego programu konopnego w następnych latach – mówiła prof. Małgorzata Zimniewska.*

Konopie to roślina wielorakiego wykorzystania. Dostarcza nasion, wiechy konopne są wykorzystywane w farmacji oraz w produkcji suplementów diety, zaś włókna konopne do celów tekstylnych. Zainteresowanie włóknem konopnym rośnie z dnia na dzień. Roślina konopna jako biomasa po odziarnieniu

stanowi też cenne źródło energii i może być wykorzystywana do produkcji bioetanolu drugiej generacji, który może być dodatkiem do paliw płynnych.

W trakcie konferencji został podpisany list intencyjny pomiędzy Instytutem Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich a Grupą LOTOS w zakresie kontynuacji prac nad bioetanolem drugiej generacji z biomasy konopnej. Podpisy pod nim złożyli: w imieniu IWNiRZ – prof. **Małgorzata Zimniewska** i w imieniu Grupy LOTOS – **Robert Sobków**, wiceprezes ds. finansowych.

Minister Ardanowski w tego typu produkcji rolniczej widzi jeden z obiecujących kierunków rozwoju naszego rolnictwa. – *Polska jest liczącym się producentem żywności w Europie, jednak na świecie nie możemy konkurować z krajami, które są potentatami w produkcji żywności. Dlatego musimy szukać sposobów na wyróżnienie się na tle oferty całego świata. Musimy szukać mechanizmów, które sprowadzą rolnictwo na nowe tory i je wzmocnią.*

Szef resortu rolnictwa wyraził nadzieję, że w tej kwestii sprawdzą się polskie instytuty badawcze podległe MRiRW oraz rolnicze uczelnie wyższe. – *Musimy do rolnictwa podchodzić nie tylko w sposób tradycyjny. Musimy poszukiwać nowych rozwiązań. Mam wielkie oczekiwania w tym względzie od nauki – instytutów i uczelni, żeby pomogły polskiemu rolnictwu. Musimy przeskoczyć pewne etapy i musimy być najlepsimi na świecie. Jeżeli będzie związek nauki rolniczej z praktyką, z zapotrzebowaniem, to jesteśmy w stanie wykorzystać nasz potencjał do rozwoju polskiego rolnictwa.*

Źródło – MRiRW

SPONSORZY Gościńca Dożynkowego SPAŁA 2018

MACIEJ PARADOWSKI, PREZES STOWARZYSZENIA AGROBIZNESKLUB:

– Po raz kolejny Kancelaria Prezydenta RP powierzyła AgroBiznesKlubowi organizację swego Gościńca Dożynkowego, na którym mogliśmy podejmować Prezydenta RP **Andrzeja Dudę** wraz z Małżonką **Agatą Kornhauser-Dudą**, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi **Jana Krzysztofa Ardanowskiego** oraz innych znacznych uczestników Dożynek Prezydenckich Spała 2018. Z tego miejsca pragnę serdecznie podziękować za życzliwą pomoc wszystkim sponsorom Gościńca Dożynkowego, zarówno firmom spożywczym i gospodarstwom rolnym zaproszonym przez AgroBiznesKlub. Równie serdecznie dziękuję Szkótkce Roślin Ozdobnych Eko-Garten i WR-SRH Bronisze oraz Firmie Elmehurt za upiększenie uroczystości, zaś Zespołowi Artystycznemu Wałowianki za sympatyczną oprawę wokalnno-muzyczną. Szczególne podziękowania kieruję pod adresem przedstawicieli Kancelarii Prezydenta RP oraz dyrekcji i pracowników COS w Spałę, którzy wydatnie pomogli nam – jak co roku – w sprawnym przygotowaniu i przeprowadzeniu Gościńca Dożynkowego SPAŁA 2018.

ASKET – znaczy zielona energia

Rozmowa z **Romanem Długim**, twórcą i właścicielem firmy ASKET w Poznaniu, specjalizującej się w energetyce odnawialnej w środowisku wiejskim, nominatem do tytułu **Wybitny Agropresiębiorca RP 2018**

►► **Panie Prezesie, dr inż. Tadeusz Pawłowski z Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych w Poznaniu, rekomendując przed 9 laty Pana do tytułu Wzorowy Agropresiębiorca RP, podkreślił, że jest Pan człowiekiem łączącym w sobie kilka pożądanych cech: umiejętności konstruktorskie, talenty menedżerskie i pasje społecznikowskie. I dodał, że ma Pan wyjątkowo duży dorobek w dziedzinie aparatury pomiarowej i automatyki dla ciepłownictwa i zakładów przemysłowych oraz wielce znaczący udział w zakresie rozwoju sektora zielonej energii w Polsce.**

– Ja wręcz uchodzę za swoistego fana zielonej energii! Coś w tym jest, albowiem rozwojowi tej niezwykle przyszłościowej dziedzinie gospodarki w Polsce, podobnie jak poszukiwaniu swoistej synergii pomiędzy zieloną energią, przemysłem i rolnictwem, poświęciłem kilkadziesiąt lat swojej pracy zawodowej. Gdzie tylko mogę – przekonuję wszystkich zainteresowanych do tego ważnego zagadnienia, no i – co najważniejsze – razem z wysokiej klasy specjalistami zatrudnionymi w moich firmach inżynierskich ASKET oraz SERWIS AKPiA tworzę fakty.

►► **Należy Pan do grupy tych niepokornych polskich inżynierów, którzy nie zadawalają się rutynowym wykonywaniem zadań typowo zawodowych.**

– Po ukończeniu pierwszych studiów, jako dyplomowany elektryk trafiłem najpierw na stanowisko automatyka w poznańskiej elektrociepłowni, a następnie pracowałem na stanowisku głównego energetyka ZREMB-u. W 1984 r., kiedy mało kto jeszcze w Polsce, może poza rolnikami i rzemieślnikami, myślał o prywatnej inicjatywie, odważyłem się powołać do życia pierwszą własną firmę inżynierską pod nazwą SERWIS AKPiA. Z dzisiejszej perspektywy mogę powiedzieć, że to było karkołomne wyzwanie – musiałem jako prywatniarz ułożyć sobie bowiem

zasady współpracy z ówczesnymi potentatami państwowymi, do tego w skomplikowanej dziedzinie aparatury pomiarowej oraz automatyki dla ciepłownictwa i zakładów przemysłowych. Z czasem udało mi się też nawiązać partnerskie stosunki z wieloma krajowymi zakładami energetycznymi, mogłem świadczyć na ich rzecz usługi konstruktorskie i wyposażać je w oryginalne nasze aparaty i instalacje. Ba, odnotowałem wtedy jeszcze daleko większy sukces – ułożyłem współpracę na polu inżynierskim z kilkoma znanymi koncernami światowymi! To wszystko jeszcze bardziej mnie utwierdziło w celowości obranej drogi przez moją firmę.

►► **Co było dalej?**

– Przed 15 laty jeszcze jako SERWIS AKPiA zaangażowaliśmy się mocno w przedsięwzięcia z dziedziny odnawialnych źródeł energii. Temat okazał się wyjątkowo ważny i nośny, zarówno gospodarczo, jak i społecznie. Postanowiliśmy więc z firmy SERWIS AKPiA wydzielić segment zielonej energii i w to miejsce powołać osobną firmę ASKET, której wysiłki obecnie koncentrują się na pozyskiwaniu biomasy, produkcji brykietów ze słomy i siana, zrębków i drewna kominkowego, a także wytwarzaniu brykieciarek BIOMASSER oraz urządzeń do rozdrabniania biomasy TOMASSER. A zczynaliśmy od zaprojektowania w 2003 r. mini-brykieciarki, którą testowaliśmy w modelowym gospodarstwie agro-energetycznym w Gniewkowie k. Gniezna. Później powstała pilotażowa linia do produkcji brykietów ze słomy i siana. Obecnie do produkcji brykietów, których wartość energetyczna wynosi 16-17 MJ/kg, wykorzystujemy słomę zbożową i rzepakową oraz siano z własnego 200-hektarowego gospodarstwa. Brykiety nazywane „ZŁOTYM WĘGLEM” powstają z rozdrobnionej (szarej) słomy, która jest sklejana własnym klejem, w przeciwieństwie do innych, tłokowych technologii, gdzie jest prasowana pod wysokim ciśnieniem. Wydajność najmniejszej brykieciarki sięga ok. 60-90 kg/godz. przy bardzo niskiej energochłonności. Chciałbym przy okazji podkreślić, że praktycznie każdy rolnik – posiadając mini-brykieciarkę z ASKET-u – mógłby się podjąć

produkcji brykietów ze znajdującego się w jego gospodarstwie surowca.

►► **O brykieciarce BIOMASSER rodem z firmy ASKET mówi się, że to swoista maszyna ślimakowa jak do mięsa, tyle że kiełbasa jest ze słomy...**

– Coś jest na rzeczy... Tak wytwarzane brykiety w przeciwieństwie do kiełbasy nie wymagają jednak żadnego lepiszcza, są też wyjątkowo tanim paliwem do własnego użytku, którego nadwyżki można też dodatkowo sprzedawać. Dla indywidualnych odbiorców oferujemy zestawy urządzeń do produkcji brykietów od 90 do 320 kg/h. Dla profesjonalnych wytwórców brykietów oferujemy kompletne linie o wydajności do 1 400 kg/ha. Warto też wiedzieć, że BIOMASSER – to jedyna w Europie zweryfikowana technologia brykietowania w ramach programu Unii Europejskiej pod nazwą ETV, że zużywa zaledwie 70-80 kWh na wyprodukowanie 1 tony brykiety i że zapewnia możliwość regulowania twardości brykiety: miękki na ściółkę i twardy na opał.

►► **Na koniec chciałbym zapytać o Pana autorski projekt gospodarki paliwowo-energetycznej w oparciu o brykiety z lokalnej agrobiomasy nie-drzewnej.**

– Jego celem jest – poprzez specjalnie powołane Lokalne Centra Agrobiomasy – dostarczenie społeczności lokalnej opału w odpowiedniej ilości, jakości i czasie oraz po najniższej cenie. Rzecz jasna, z poszanowaniem środowiska naturalnego. Idea gospodarki paliwowo-energetycznej o nazwie „Złoty Węgiel dla Regionu” bazuje na wytwarzaniu w polskiej technologii BIOMASSER opału w postaci brykietów z lokalnej dostępnej agrobiomasy nie-drzewnej w postaci: słomy zbożowej, rzepakowej i kukurydzianej, trawy, siana, trzciny czy tataraku. Co ważne – taki surowiec jest co roku odnawialny i nie powoduje pogorszenia środowiska. Szerokie zastosowanie brykieciarek w gospodarstwach rolnych i podjęcie produkcji paliw odnawialnych w gminach, stosowanie ich w piecach, kotłach i kominkach w miejsce niskokalorycznego, drogiego i nie ekologicznego węgla, to najbardziej właściwa droga dla rozwoju Polski i całego świata. To także metoda na walkę ze SMOGIEM.

Rozmawiał: Leon Wawreniuk

Roman Długi, twórca i właściciel funkcjonującej od 2005 r. firmy ASKET w Poznaniu, specjalizującej się w energetyce odnawialnej w środowisku wiejskim oraz koncentrującej się na pozyskiwaniu biomasy, produkcji brykietów ze słomy i siana, zrębków i drewna kominkowego oraz rozprowadzaniu brykieciarek BIOMASSER oraz urządzeń do rozdrabniania biomasy. Protoplastą firmy Asket był – założony przez Romana Długiego w 1984 r. – SERWIS AKPiA, zajmujący się inżynierią technologiczną w przemyśle. Firmy SERWIS AKPiA i ASKET, poprzez aktywne uczestnictwo w ogólnopolskich i regionalnych programach na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej w środowisku, odegrały znaczącą rolę we wprowadzaniu w życie idei zielonej energii w Polsce. ASKET jest jednym z największych producentów i dostawców na rynek: brykieciarek (technologia BIOMASSER) i przewodzących brykietów BIOMASSER MOBILE była wielokrotnie nagradzana i wyróżniana na targach oraz wystawach krajowych i międzynarodowych), brykietów ze słomy, zrębków drewnianych i drewna kominkowego. Urządzenia rodem z firmy ASKET w 99 proc. są eksportowane do 34 krajów na wszystkich kontynentach. Roman Długi, jako inżynier trzech specjalności: automatyki i energetyki (na Politechnice Poznańskiej ukończył w 1973 r. Wydział Elektryczny i w 1984 r. Wydział Mechaniczny, zaś na Politechnice Śląskiej w 1993 r. uzyskał tytuł audytora – energetyka) jest znanym i cenionym w Polsce menedżerem, konstruktorem (kierował zespołem inżynierskim, który skonstruował brykieciarkę BIOMASSER i rozdrabniacz TOMASSER), a także – działaczem SIMP i FSNT-NOT.

Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych to organizacja branżowa istniejąca od 1998 r., której nadrzędnym celem jest dbanie o interesy polskich rolników oraz reprezentowanie wspólnych stanowisk na arenie krajowej i unijnej.

Nasz Związek bierze czynny udział w pracach nad dokumentami, które mają decydujący wpływ na rozwój rolnictwa i rozwoju wsi (m.in. nad kształtem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020). Ponadto opiniujemy ustawy, podnosimy tematykę aktualnych problemów i potrzeb producentów zbóż, kierujemy także nasze postulaty do władz krajowych i samorządowych.

Od 2010 r., tj. od powstania Funduszy Promocji Żywności administrowanych przez ARR, ubiegamy się o środki finansowe przeznaczone na zorganizowanie kampanii informacyjnych dotyczących produktów zbożowych z pełnego ziarna. W ramach tych akcji przeprowadziliśmy liczne działania w mediach branżowych i ogólnopolskich, przygotowaliśmy liczne poradniki dla konsumentów, piekarzy i producentów zbóż, a także serię spotów przedstawiających prawidłowe praktyki w uprawie.

Nasz Związek, mając na uwadze rozwój branży rolno-spożywczej w kraju, prowadzi szereg szkoleń przeznaczonych dla producentów zbóż i przedstawicieli branży piekarniczej, a także cyklicznie organizuje zagraniczne wyjazdy studyjne, m.in. do Francji i USA.

Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych
Radzików lab. II p. 89, 05-870 Błonie
tel. 22 733 46 16, 502 257 874, fax 22 725 47 14
e-mail: pzpz@ihar.edu.pl www.pzprz.pl

Lech Kisielewski

ZASŁUŻONY PROMOTOR AGROBIZNESU 2018

Lech Kisielewski, dyplomowany technik-elektromechanik, twórca i współwłaściciel firmy Elmehurt Sp. J. we Wrocławiu zajmującej się od 28 lat sprzedażą artykułów elektrycznych, prefabrykacją rozdzielnic oraz świadczeniem usług w branży elektrycznej. Zanim zdecydował się na prowadzenie własnego biznesu, pracował kolejno w państwowych przedsiębiorstwach: Petrochemii Płock, Ceramice Stołowej we Wrocławiu, Fabryce Linii Drutów „Drumet” we Wrocławiu i przez 6 lat w Energorozruszu Gliwice jako kierownik robót przy uruchamianiu wielu elektrociepłowni na terenie Polski. Dynamiczny rozwój swojej firmy zawdzięcza bogatemu doświadczeniu zawodowemu oraz ciągłym poszukiwaniem nowych rozwiązań i współpracą z firmami w branży elektrotechnicznej, co zaowocowało założeniem w 1999 r. Polskiej Grupy Elektrycznej „Forum-Rondo” Sp. z o.o. (został wówczas jej Przewodniczącym Rady Nadzorczej). Spółka ta dziś jest największą Grupą Zakupową w Polsce skupiającą ponad 50 podmiotów. Pozwala to na stabilizację i utrzymanie wiodącej pozycji na rynku w tej branży. Firma Elmehurt od lat współpracuje z dużymi podmiotami z obszaru sektora rolno-przemysłowego, takimi jak np.: Anwil, Bakoma czy BIN w zakresie modernizacji stacji i sieci zasilających, oraz z wieloma innymi firmami przemysłowymi w sferze zaopatrywania w części elektryczne do produkcji. Wykonuje także przyłącza energetyczne, montuje i uruchamia agregaty prądowców w fermach drobiarskich, zaś w chłodniach owoców i warzyw modernizuje oświetlenie z zastosowaniem najnowszej i wyjątkowo oszczędnej technologii typu LED. Lech Kisielewski w 2016 r. walczył przyczynił się do powstania ogólnopolskiej Grupy Kapitałowej „KWANT Hurtownie Elektryczne” (Elmehurt jest jej udziałowcem, a on sam pełni w niej funkcje we władzach spółki i zarządza jej działaniem we Wrocławiu), zrzeszającej 5 najsilniejszych firm z Polskiej Grupy Elektrycznej „Forum Rondo”.

REKOMENDUJE

Marek Witkowski

Członek Honorowy Stowarzyszenia AgroBiznesKlub:

- Lech Kisielewski, to znakomity fachowiec i utalentowany biznesmen. Udało mu się zbudować od podstaw własną solidną firmę, która ma dziś dużo do powiedzenia w branży elektrycznej w skali ogólnopolskiej. Usługi Elmehurtu cechuje duża fachowość i rzetelność. Godne podkreślenia jest także to, że Lech Kisielewski, jako człowiek z wyobraźnią wybiegającą daleko w przyszłość, walczył przyczynia się do konsolidacji branży elektrycznej w kraju, biorąc aktywny udział w inicjowaniu i działalności w ogólnopolskich przedsięwzięciach organizacyjnych typu: Forum Rondo oraz KWANT.

ELMEHURT: jaśniej i taniej

Był rok 1990. Przez Polskę, jak długa i szeroka, niosło się zawołanie legendarnego przywódcy Solidarności Lecha Wałęsy, notabene z zawodu elektryka: Bierście sprawy w swoje ręce. Dotarło to do mnie.... I jako elektromechanik – praktyk z niemałym już doświadczeniem zawodowym – zdobyłem się na odwagę i podjąłem wyzwanie. Nie ukrywam, że duży wpływ na tę życiową decyzję miała moja żona, która miała dość mojej 6-letniej tułaczki po Polsce na budowach Energorozruszu: wystarczy tego ustawicznego jeżdżenia „po delegacjach”.

Zaczynałem swój firmowy biznes, jak wszyscy w owych czasach – od małego handlu detalicznego częściami elektrycznymi w wynajętym magazynie na 15 m². Po niespełna pół roku działalności zacząłem już zaopatrywać w „elektrykę” większe podmioty gospodarcze – zakłady państwowe i spółdzielnie. Tym sposobem trafiłem m.in. do wrocławskiego Drumetu, w którym w swoim czasie jako elektromechanik przepracowałem kilka lat. Nie ukrywam, że na starcie mojej firmy bardzo pomocne okazało się moje dobre rozpoznanie w branży elektrycznej, moje osobiste kontakty, no i dobra opinia idąca za mną. Ja w swoich wcześniejszych pracach w sektorze państwowym zawsze „szedłem z awansem”, bo doceniano moje umiejętności zawodowe i zaangażowanie w to, co robię. Miałem więc niejako z górki.

W drugim roku działalności udało mi się zwiększyć obroty 5-krotnie. Trzeba było powiększać powierzchnie magazynowe. Rozwijała się polska gospodarka, a wraz z nią Elmehurt. Firmy się modernizowały, inwestowały w nowe rozwiązania i nie mogły obyć się bez elektrycznego zasilania. Potrzebowały więc tak sprawdzonych i rzetelnych w usługach partnerów, jak nasz Elmehurt. Z czasem posypały się duże zamówienia i od znaczących podmiotów gospodarczych. Trzeba było nauczyć się startować w rozmaitych przetargach i je wygrywać.

Od lat dużo robimy dla wrocławskiego Anwilu, potentata w produkcji nawozów. Przeprowadzamy tam poważne i długotrwałe modernizacje oraz remonty w zakresie obsługi elektrycznej. Byliśmy też mocno zaangażowani w rozliczne inwestycje na terenie zakładu mleczarskiego Bakoma. Przebudowaliśmy tam m.in. linię napowietrzną na kablową, wymienialiśmy transformatory do zasilania hal produkcyjnych, instalowaliśmy stacje średniego napięcia, wprowadzaliśmy rezerwowe

zasilanie. Wyposażamy także w nowoczesny osprzęt elektryczny firmę BIN z Aleksandrowa Kujawskiego, uznanego producenta silosów zbożowych.

Staraliśmy się też blisko współpracować z rolnikami. Nasza oferta w stosunku do rolnictwa jest bardzo szeroka i adresowana do wielu rolniczych specjalności. I tak obsługujemy drobiarzy, m.in. ostatnio w kurnikach pod Sochaczewem wymienialiśmy agregaty prądowców i wprowadzaliśmy rezerwowe zasilanie. Naszymi klientami są coraz częściej polscy ogrodnicy i sadownicy, dla których na zlecenie instalujemy „elektrykę” w przechowalniach magazynowych i sortowniach.

Rolnictwo w ostatnich kilkunastu latach bardzo dużo skorzystało z unijnych dotacji. Inwestowało w kurniki, obory, chlewnie, magazyny, przydomowe przetwórnice masarskie czy owocowo-warzywne. Obserwuje się, że boom inwestycyjny na wsi stopniowo słabnie, również dlatego, że ze starej perspektywy finansowej kończą się powoli dotacje unijne. Kiedy zaczyna brakować pieniędzy, każdy inwestor próbuje „strzyc” wydatki. A branża elektryczna jest zawsze na końcu inwestycji. Stąd roboty dla nas może ubywać. Na razie jednak nie ma powodu do narzekań. Poza jednym – na rynku elektrycznym coraz bardziej doskwiera niedostatek fachowców. To jest problem, z którym nasza branża musi się zmierzyć.

Według mnie – jak najbardziej słuszną drogą jest konsolidacja i koncentracja całej naszej branży. Stąd moje osobiste zaangażowanie przed blisko 20 laty w powołanie do życia Polskiej Grupy Elektrycznej „Forum-Rondo” oraz utworzenie w 2016 r. ogólnopolskiej Grupy Kapitałowej „KWANT Hurtownie Elektryczne”. Obie te inicjatywy – jak pokazała rzeczywistość – pozwoliły branży elektrycznej w Polsce na właściwe funkcjonowanie jako całości.

ELMEHURT

hurtownie elektrotechniczne, produkcja rozdzielnic, projekty, inwestycje

już
28
LAT

Hurtownia Elektryczna **Elmehurt Sp. J.**

L. Kisielewski, E. Sierackiewicz, T. Szybieniecki

www.elmehurt.pl

Gala Konkursu Bezpieczne

21 września br. podczas Międzynarodowych Targów Agro Show w Bednarach koło Poznania odbyła się Finałowa Gala XVI Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, podczas której zostały wręczono nagrody i dyplomy właścicielom najbezpieczniejszych gospodarstw.

W podniosłej uroczystości uczestniczyli przedstawiciele najwyższych władz, organizatorzy, sponsorzy, patroni medialni, a przede wszystkim tegoroczni Laureaci Konkursu.

Symboliczny klucz do nagrody głównej – ciągnika Ursus C 380 wręczył zwycięzcom konkursu BGR 2018 Agacie i Zbigniewowi Przyjemskiem Prezes KRUS Adam Wojciech Sekściński

Kierując słowa podziękowania do wszystkich uczestników, organizatorów, fundatorów nagród i wszystkich obecnych na uroczystości, Prezes KRUS **Adam Wojciech Sekściński**, powiedział: – *KRUS dokłada wszelkich starań, żeby wypadków w rolnictwie było coraz mniej. Statystyki są pomyślnie. W ciągu ostatnich 20 lat liczba zgłaszanych wypadków i wypłacanych z tego tytułu odszkodowań uległa ponad trzykrotnemu zmniejszeniu. Z ogromną satysfakcją obserwujemy rosnącą świadomość potrzeby przestrzegania bezpieczeństwa w rolniczej pracy. Rolnicy coraz częściej wiedzą, że o bezpieczeństwo można i trzeba zadbać samemu, a efekty takiego działania nie tylko przynoszą wymierne rezultaty w zwiększaniu komfortu pracy na roli, ale są również doceniane i nagradzane przez innych.*

W tegorocznym Konkursie uczestniczyło łącznie 1087 gospodarstw indywidualnych (o 66 więcej niż w roku ubiegłym), a we wszystkich edycjach – ponad 19 tys.

Patronat Honorowy nad konkursem w roku 100-lecia Odzyskania Niepodległości sprawował Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej **Andrzej Duda**.

Do organizacyjnego sukcesu tegorocznej, XVI już edycji konkursu przyczyniło się wiele instytucji, organizacji i osób. – *Wyraży wdzięczności kieruję w pierwszej kolejności: do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – Pana Andrzeja Dudy, który sprawował Patronat Honorowy nad konkursem oraz do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Pana Jana Krzysztofa Ardanowskiego – za współpracę w przeprowadzeniu Konkursu –* powiedział Prezes KRUS.

Prezes Kasy podziękował także za pomoc w popularyzacji idei Konkursu patronom medialnym, którymi byli: I Program TVP – Redakcja Agrobiznes, Portal Rolny i Telewizja Interaktywna AgroNews.com.pl, Gospodarz.pl – Twój Portal Rolniczy, TopTraktor.pl – ogłoszenia rolnicze, Bez Pług – Maga-

zyn technologii bezorkowych, Tygodnik Poradnik Rolniczy, AGRO SERWIS, Agrotechnika, Magazyn Rolniczy Agro Profil, Rolniczy Przegląd Techniczny, AGRO – Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych, Wieści Rolnicze – wiescirolnicze.pl.

Największe gratulacje skierowane zostały do tegorocznych Laureatów. Laureaci wszystkich edycji konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne stanowią wzór dla rolniczych gospodarstw w naszym kraju. W tym roku do ich grona dołączyło gospodarstwo Państwa **Agaty i Zbigniewa Przyjemskich** z Kamieńczyc w woj. świętokrzyskim. – *Zdobywcom I miejsca w Konkursie – serdecznie gratuluję!* – dodał Prezes Kasy.

Podczas uroczystości głos zabrał Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi **Jan Krzysztof Ardanowski**, który po złożeniu gratulacji wszystkim Laureatom XVI edycji Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, zaznaczył: – *Ten konkurs pokazuje, że można bezpiecznie prowadzić gospodarstwo rolne. Dzisiejsi Laureaci zostali wyłonieni spośród ponad 1000 gospodarstw rolnych.* Szef resortu rolnictwa zwrócił uwagę, że m.in. dzięki takim inicjatywom poprawia się stan bezpieczeństwa w rolnictwie. Potwierdza to spadająca ilość wypadków podczas prac polowych, a także w samym obejściu. Zdaniem Ministra Ardanowskiego jest to wypadkowa rosnącej świadomości rolników oraz coraz bezpieczniejszych maszyn i urządzeń, które wykorzystywane są w gospodarstwach rolnych. Korzystając z okazji, Minister zachęcał rolników do współpracy w zakresie wspólnego wykorzystywania nowoczesnych wydajnych maszyn rolniczych.

Głos zabrała także dr **Barbara Fedyszak-Radziejowska**, Doradca Prezydenta RP ds. wsi i rolnictwa, która z uznaniem odniosła się do dokonań laureatów konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2018 w dziedzinie zapewnienia bezpieczeństwa pracy w ich gospodarstwach oraz złożyła laureatom – w imieniu Prezydenta RP Andrzeja Dudy – serdeczne gratulacje i życzenia dalszych sukcesów.

Gospodarstwo Rolne 2018

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi **Jan Krzysztof Ardanowski** gratuluje laureatom osiągnięć, a organizatorom konkursu BGR 2018 dziękuje za włożony wkład w kolejną edycję konkursu

Prezesa zarządów dwóch nagrodzonych spółek (w środku) w kategorii zakładów rolnych: **Maria Scibior** – Ośrodek Hodowli Zarodowej Bobrowniki z woj. pomorskiego (II miejsce) i **Jarosław Bereźnicki** – Ośrodek Hodowli Zarodowej Przeręczyn Zdrój z woj. dolnośląskiego (I miejsce) w towarzystwie osób wręczających nagrody i dyplomy

Zasłużone nagrody odbierają **Paweł Hazuka** wraz z **Matłżonką z Banina** w woj. pomorskim

Nagradzani są **Aneta i Radosław Bakajowie** z Wierzbicy w woj. lubelskim

Fot. Barbara Szyndel

Najbezpieczniejsze gospodarstwo 2018

Agata i Zbigniew Przyjemscy z Kamieńczyc w woj. świętokrzyskim – zwycięzcy XVI Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne w kategorii „gospodarstwa indywidualne” – prowadzą gospodarstwo rolne o roślinnym profilu produkcji na powierzchni 24 ha, w tym blisko połowa to grunty własne, reszta to dzierżawa.

Głównym kierunkiem produkcji jest uprawa warzyw – marchwi, pietruszki, pasternaku i buraków ćwikłowych, ponadto pszenicy ozimej. W celu utrzymania gleby w dobrej kulturze wysiewane są także poplony i często są wapnowane pola. Bez tego, zdaniem gospodarzy, nie da się uzyskać wysokich i dobrych jakościowo plonów.

To bezpieczne i dochodowe gospodarstwo ma blisko 30-letnią historię, która rozpoczęła się 1989 r., gdy Zbigniew Przyjemski odziedziczył 7-hektarowe gospodarstwo po rodzicach. Kiedy 4 lata później dołączyła do niego żona Agata,

Agata i Zbigniew Przyjemscy przy głównej nagrodzie – ciągniku Ursus C 380 z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi **Janem Krzysztofem Ardanowskim**, Prezesem KRUS **Adamem Wojciechem Sekścińskim** i dyrektorem Biura Prewencji KRUS **Cezarym Nobisem**

wspólnie zdecydowali się na specjalizację w produkcji warzyw. Rozpoczęli też sukcesywnie rozbudowywanie i modernizowanie gospodarstwa. Wieloletnie wysiłki, także współpraca z innymi producentami oraz kontakty i odbyte szkolenia, zaowocowały wysoką wydajnością i jakością produkowanych warzyw. Wysoki standard bezpieczeństwa produkowanej przez nich żywności potwierdzają certyfikaty Eurogap i Global Gap.

W obejściu Przyjemskich, które jest odwodnione i utwardzone kostką, panuje

ład i porządek, a całość jest solidnie, do tego estetycznie ogrodzona. Wizytówką gospodarstwa są zadbane, nowoczesne budynki. Obejście wyróżniają też dobrze zagospodarowane oraz wyraźnie oświetlone ciągi komunikacyjne i place manewrowe. Maszyny i urządzenia rolnicze są przechowywane w przestronnych pomieszczeniach i utrzymywane w bardzo dobrym stanie technicznym. Część z nich zostało przez Zbigniewa Przyjemskiego udoskonalone i wyposażone w dodatkowe rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo i komfort pracy.

Jak podkreślają gospodarze – rozwój i modernizacja ich gospodarstwa była możliwa również dzięki pomocowym programom unijnym. Dzięki nim m.in. mógł zostać zakupiony ciągnik o większej mocy i podwórze wyłożone kostką.

Najbliższe plany Agaty i Zbigniewa Przyjemskich, to dokupienie: większych i bardziej wydajnych maszyn do mycia i polerowania warzyw, kolejnych skrzyń przechowalniczych oraz zbiornika na paliwo.

Bayer o swojej wizji przyszłości rolnictwa

W gronie interesariuszy z obszaru rolnictwa, nauki, organizacji pozarządowych oraz ekspertów z całego świata, 18 września 2018 r. w Monheim – podczas konferencji Future of Farming Dialogue 2018 – Bayer przedstawił swoją wizję przyszłości współczesnego rolnictwa. Firma podtrzymuje zobowiązania w zakresie innowacyjności, zrównoważonego rozwoju i transformacji cyfrowej, których celem jest zapewnienie żywności dla szybko rosnącej populacji – bez ryzyka wyczerpania zasobów naszej planety.

– Rolnicy oczekują na innowacje, które pomogą im zwiększyć plony przy mniejszych nakładach oraz zapewnią należyty dostęp do bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i taniej żywności – dziś i w przyszłości – podkreślił Liam Condon, członek Zarządu Bayer i prezes Crop Science. – Nasz świat stoi przed olbrzymimi wyzwaniami takimi, jak: zmiany klimatyczne, ograniczoność zasobów naturalnych i rosnąca populacja. Uważamy, że rolnictwo stanowi kluczowy element rozwiązania, a nasz utalentowany globalny zespół, dzięki odpowiedzialnej pracy i współdziałaniu z partnerami, poszukuje najlepszych odpowiedzi na te wyzwania.

Transformacja cyfrowa

Liam Condon zauważył, że transformacja cyfrowa jest jednym z motorów innowacji, umożliwiając rolnikom świeże spojrzenie na swoje pola i dostarczając im danych i przesłanek, pozwalających na podejmowanie bardziej racjonalnych decyzji. *– Narzędzia cyfrowe ukształtowały szereg branż, w przypadku rolnictwa natomiast nadal dotykamy powierzchni ich możliwości. Moc nowych narzędzi cyfrowych oraz analityki danych umożliwia nam wspieranie rolników w zwiększaniu produktywności i zrównoważonym rozwoju.*

We wrześniu br. The Climate Corporation, podmiot zależny Bayer, wprowadził na europejski rynek wiodącą platformę cyfrowego rolnictwa Climate FieldView™. Platforma, dostępna rów-

nież w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie oraz Brazylii, pozwala rolnikom w łatwy sposób gromadzić dane polowe i dokonywać ich wizualizacji, analizować wydajność upraw, a także zarządzać ich zróżnicowaniem dzięki zindywidualizowanym planom nawożenia i zasiewów – w celu optymalizacji produktywności.

Obecnie – w ramach zaangażowania spółki we wspieranie rolników w zrównoważonym zwiększaniu wydajności dzięki narzędziom cyfrowym – Climate dostarcza drobnym gospodarstwom w Indiach informacji i porad w zakresie praktyki rolniczej za pośrednictwem pilotażowego oprogramowania FarmRise™ Mobile Farm Care. Firma zamierza wprowadzić FarmRise™ na rynek indyjski w 2019 r., planując w przyszłości poszerzyć zasięg o Azję, Afrykę i Amerykę Południową.

Innowacje

Platforma cyfrowa Climate, to tylko jeden z wielu przykładów innowacji, które Bayer zamierza dostarczyć rolnikom. *– Tysiące naszych pracowników na całym świecie prowadzi prace badawczo-rozwojowe przy udziale specjalistów w dziedzinie hodowli, biologii, chemii i analityki danych – powiedział Bob Reiter, nowy dyrektor ds. badań i rozwoju w dziale Crop Science. – Wiem, że ich pomysłowość, duch współpracy i pasja do odkrywania pomogą w stworzeniu skrojonych na miarę rozwiązań dla rolników, przyczynia-*

jąc się zarazem do pomysłowości naszej firmy. Do przełomowych innowacji zawsze dochodzi na styku różnych dyscyplin naukowych.

Przeznaczony do wprowadzenia na rynek w 2019 r. vayego™, środek owadobójczy do stosowania nalistnego i dogłębowego w uprawach ryżu, kukurydzy i ogrodnictwie, stanowi innowację w dziedzinie środków ochrony roślin. Oferuje on rolnikom szerokie i wieloaspektowe korzyści w zakresie zwalczania niszczylielskich gąsienic oraz niektórych gatunków chrząszczy i owadów ssących.

W najbliższym czasie do obrotu trafi m.in. szereg odmian nasion, opracowanych w celu odstraszania szkodników i współdziałających ze środkami ochrony roślin, aby zapewnić optymalne plony z każdego hektara. Innowacje te obejmują: zabezpieczone przed działalnością owadów nasiona soi drugiej generacji (kolejna generacja środka Intacta RR2 PRO™) oraz bawełnę, zwalczającą zmieniki i wciornastki. Zespół badawczo-rozwojowy ds. nasion warzyw dostarcza również ponad 200 nowych odmian 20 roślin uprawnych, aby zwiększyć swobodę wyboru rolników i konsumentów na całym świecie.

Zrównoważony rozwój

Sama innowacja technologiczna jest jednak niewystarczająca, aby pomóc światu sprostać przyszłym wyzwaniom w rolnictwie. *– Pragnąc istotnie przyczynić się do realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ, musimy zadbać o to, abyśmy - skoncentrowani na innowacji – nie poprzestawali jedynie na nowinkach technologicznych, lecz zwrócili uwagę również na innowacje społeczne, które sprzyjają prawdziwie zrównoważonemu, wszechstronnemu rozwojowi społeczności lokalnych – zaznaczył Jesus Madrazo, nowy dyrektor ds. rolnictwa i zrównoważonego rozwoju w dziale Crop Science. – Kiedy myślę o zrównoważonym rozwoju, poszukuję na przykład sposobu, jak pomóc zarówno drobnym gospodarstwom w Afryce, jak i wielkim plantatorom soi w Stanach Zjednoczonych oraz Brazylii w ochronie ich pól, by mogli pozostawić je kolejnemu pokoleniu w lepszym stanie niż ten, w którym je zastali.*

Firma podkreśla również swoje silne zaangażowanie na rzecz transparentności. Udostępniając wyniki badań nad bezpieczeństwem środków ochrony roślin, Bayer pragnie pokazać kulisy procesu rejestracji produktów oraz analiz ich bezpieczeństwa. Zdaniem Madrazo, zaufanie społeczne stanowi czynnik umożliwiający dalsze innowacje, transparentność zaś stanowi podstawę budowy tego zaufania.

Źródło – Bayer

▶▶ Trwają dyskusje i prace nad nowelą ustawy o spółdzielniach rolników. Dlaczego jest to tak ważna sprawa?

– Niewielkie gospodarce zorganizowanie rolników jest jedną z najsłabszych stron polskiego rolnictwa. Ma ono znaczący wpływ na dochody rolników. Poza tym rozwój spółdzielczości rolniczej, w tym spółdzielczych grup producentów rolnych, jest kluczowym elementem realizacji „Programu Rozwoju Rynków Rolnych w Polsce” wdrażanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; zwiększy też efekty z realizacji „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”. Jest jeszcze jeden ważny aspekt – im bardziej będą zorganizowani rolnicy i inni mieszkańcy wsi, a także rynki rolne, tym silniejsze będą więzi gospodarcze i społeczne. Wzrośnie też aktywność mieszkańców wsi i zatrudnienie na obszarach wiejskich, czyli będzie następował szybszy rozwój społeczności lokalnych.

▶▶ Spółdzielczość w Polsce ma przecież głębokie korzenie...

– Tak. Niestety, błędy popełnione przy kolejnych reformach polskiej spółdzielczości doprowadziły do jej destrukcji. O mniej więcej połowę zmniejszyła się liczba spółdzielni, a potencjał ekonomiczny spadł o 80 proc. Dziś spółdzielczość ma zaledwie 1,5 proc. udziału w tworzeniu PKB. Zerwane zostały więzi społeczne, utracone majątki, rozbite społeczne struktury. Do tego niekorzystne zapisy prawne spowodowały, że rolnicy szukają swojego miejsca w innych systemach i organizacjach. A nie o to nam chodzi. Na blisko 400 tys. gospodarstw towarowych w kraju, jedynie ok. 110 tys. jest zorganizowanych gospodarzo. Ok. 50 tys. członków liczą spółdzielnie mleczarskie (licząc producentów mleka w większej skali), 25 tys. – to rolnicy należący do grup producentów rolnych, ponad 7 tys. należy do grup i organizacji owoców i warzyw i ok. 30 tys. – do gospodarstw towarowych

Trzeba odbudować spółdzielczość rolniczą

Z Robertem Telusem, posłem na Sejm RP

– rozmawia **Grażyna Bożyk**

w innego typu spółdzielniach rolniczych. Dane te świadczą o niskim stopniu gospodarczego zorganizowania polskich rolników. Projektowana Ustawa o spółdzielniach rolników daje szansę na zmianę takiego stanu.

▶▶ Od czego więc należy zacząć?

– Trwają obecnie konsultacje. Rozważane są projekty różnych środowisk. Wśród propozycji zmian najczęściej wymieniane są m.in. takie, jak: przyznanie dodatkowych punktów rolnikom zorganizowanym w spółdzielniach rolniczych, grupach producentów rolnych czy organizacjach producentów przy rozpatrywaniu wniosków o pomoc finansową w wybranych działach PROW czy zwiększenie środków wsparcia w ramach działania Przetwórstwo i marketing produktów rolnych PROW dla wyżej wymienionych grup zrzeszających od 10 do 19 członków do maksymalnie 7 mln zł oraz mających powyżej 20 członków do maksymalnie 10 mln zł. Dzisiejsze 3-milionowe wsparcie jest zbyt niskie – ono już zostało podniesione do 10 mln zł na beneficjenta, a dla związków GPR lub zrzeszeń organizacji producentów do 15 mln zł. Proponowane są też zwolnienia z podatku dochodowego czy podatku od nieruchomości. Projekty te nie powinny znacząco wpływać na budżet państwa czy samorządów, mogą natomiast przynieść znaczące korzyści gospodarcze i społeczne, a także – co ma bardzo duże znaczenie – mogą stać się motorem, motywatorem do tworzenia spółdzielni czy grup producenckich.

▶▶ A jaka jest tu rola ośrodków doradztwa rolniczego?

– Tradycyjnie, przede wszystkim wspieranie procesów dotyczących rozwoju i odbudowy spółdzielczości rolniczej i wiejskiej. A także m.in. wskazywanie korzyści płynących z przynależności do spółdzielni rolniczej, chociażby w zakresie podejmowania przez producentów rolnych i mieszkańców wsi współpracy, informowanie o celach i zasadach tworzenia oraz funkcjonowania spółdzielni, w tym spółdzielczych grup producentów rolnych. Dodajmy też szkolenie animatorów spółdzielczości rolniczej i wiejskiej, organizowanie im pracy i udzielanie wsparcia eksperckiego oraz metodycznego, szkolenia lokalnych liderów spółdzielczości, a także osób pierwszego kontaktu oraz nauczycieli szkół rolniczych, organizowanie spotkań informacyjnych, seminariów czy konferencji. Nie można tu też zapominać o kampaniach promocyjnych w mediach, w tym w mediach elektronicznych, publikacji artykułów w prasie oraz rozpowszechnianiu ulotek i broszur, czy organizowaniu stoisk tematycznych i punktów informacyjnych w trakcie lokalnych imprez. W grę wchodzi tu też doradztwo dla tworzonych i funkcjonujących spółdzielni, z uwzględnieniem spółdzielczych grup producentów rolnych z zakresu prawa i zasad tworzenia oraz działania spółdzielni, rozwoju jej działalności, a także prowadzenia marketingu czy rozliczeń.

„RADA”

ŁÓDR Bratoszewice

Wyniki XXVI edycji konkursu pn. „Najlepsze Wydawnictwo Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego”

Komisja konkursowa przeprowadziła ocenę i wybrała najlepsze wydawnictwa wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego za 2017 rok. Do udziału w konkursie swoje wydawnictwa zgłosiło 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego.

Przyznano następujące nagrody:

w kategorii „Najlepsze Wydawnictwo Periodyczne”

dwa równorzędne I miejsca: „Twój Doradca Rolniczy Rynek”

(wydawca - DODR Wrocław) oraz

„Lubelskie Aktualności Rolnicze” (wydawca - ŁÓDR Końskowola)

II miejsce: „Wieś Mazowiecka” (wydawca - MODR Warszawa)

trzy równorzędne III miejsca: „Wieś Kujawsko - Pomorska”

(wydawca - K-PODR Minikowo), „Wiadomości Rolnicze”

(wydawca - PODR Szepietowo) oraz „Zachodniopomorski

Magazyn Rolniczy” (wydawca - ZODR Barzkowice)

w kategorii „Najlepsza Publikacja Tematyczna”

dwa równorzędne I miejsca: „Innowacyjne rozwiązania

w organizacji chowu bydła mięsnego” (K-PODR Minikowo)

oraz „Innowacyjne metody ochrony w uprawach ekologicznych” (wydawca - MODR Karniowice)

II miejsce: „Relacje cenowe w rolnictwie w latach 2002 - 2016”

(wydawca - W-MODR Olsztyn)

wyróżnienie: „60 lat doradztwa rolniczego w Lubaniu”

(wydawca - PODR Luban)

Prezes Stanisław Ormiński z dumą prezentuje Złote Jabłko – główną nagrodę konkursu „Rolnik – Farmer Roku

Katarzyna Zywert – dyrektor spółdzielni AGRO-KŁOS

Fot. M. Rejzka

AGRO-KŁOS dobrze planuje

Kłos, to grupa ziaren na wspólnej bazie żdźbła. AGRO-KŁOS we Wtelnie, to grupa rolników działająca na bazie przepisów o grupach producentów rolnych i spółdzielczości.

▶▶ **Panie prezesie, dlaczego założyliście grupę? – pytamy Stanisława Ormińskiego, prezesa Spółdzielni Producentów Ziarna Zbóż i Nasion Roślin Oleistych AGRO-KŁOS.**

– Bo w grupie bezpieczniej. W 2004 roku skrzyknęło się 58 rolników i na kanwie Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska we Wtelnie założyliśmy AGRO-KŁOS. Głównym celem naszego zgrupowania się jest zdobycie pewności otrzymania zapłaty za wyprodukowany towar. Nie sprzedajemy zboża i rzepaku spółkom – meteorytom, tylko sprawdzonym firmom, płacącym za towar w wyznaczonym terminie. Grupa gwarantuje też uzyskanie przyzwoitej ceny za swoje produkty. Kiedy ceny są niskie, to towar czeka w magazynach na poprawę koniunktury. Bycie w grupie integruje ludzi. Łączą nas nie tylko interesy, ale też wspólna zabawa, organizujemy spotkania biesiadne, a także wspólne wyjazdy.

▶▶ **Jakie macie możliwości magazynowania zbóż i rzepaku?**

– Dziesięć lat temu zakupiliśmy dwa silosy, jeden o pojemności 3 tys. ton, a drugi – 600 ton rzepaku. Do tego dochodzą magazyny, w których sypimy pszenicę na powierzchnie poziome w ilości do 1,5 tys. ton. Łączna powierzchnia upraw rzepaku naszych członków to około tysiąca hektarów.

▶▶ **Ilu rolników macie obecnie w grupie?**

– 33. Trochę się wykruszyło, m.in. z powodu restrykcyjnych norm. Każdy członek grupy musi sprzedać co najmniej 80 proc. swojego produktu z całego gospodarstwa. Rolnicy mają gospodarstwa o powierzchni od 5 do 300 hektarów. Zatrudniamy 4 pracowników, dyrektorem jest Katarzyna Zywert. Stoimy otworem na nowych członków, którzy wcześniej nie byli w grupie rzepakowo-zbożowej, bo takie są wymogi.

▶▶ **Dostajecie dotacje?**

– Dostawaliśmy przez 5 lat, w pierwszym roku 5 proc. od obrotów. Pieniądze z dotacji inwestowaliśmy w naszą działalność. Dzięki temu m.in. obniżaliśmy koszty magazynowania, zakupiliśmy wagę elektroniczną do 50 ton za 100 tys. złotych. Teraz nie mamy żadnych dotacji, a by się przydały. Postulowaliśmy w rozmowie z ministrem Krzysztofem Jurgielem o przyznanie chociaż minimalnych dotacji na poziomie 1 proc. Według nowej ustawy sprzed dwóch lat dotacja w pierwszym roku wynosi 10 proc.

▶▶ **Z jakimi problemami boryka się grupa?**

– Przede wszystkim – zbyt niska cena rzepaku. Granice są otwarte – tani rzepak płynie z Kanady i Ukrainy, jest gorzszy od naszego, ale tańszy. Do tego dochodzą problemy pogodowe. Mało opadów, rośliny się nie rozwinęły. W maju spadło 5 mm wody, a powinno co najmniej 10 razy tyle. W ubiegłym roku

plony rzepaku też były słabe – ludzie się cieszyli, jak mieli 3 tony z hektara. Przy cenie 1 500 zł za tonę nie pokrywały nawet kosztów produkcji. Stałym problemem jest biurokracja. Ciągłe zmieniające się, restrykcyjne wymogi zmuszają nas do opracowywania rozbudowanych sprawozdań do ARiMR. Uzyskanie koniecznych certyfikatów dla rzepaku jest czasochłonne i generuje koszty.

▶▶ **Znane nazwiska wśród członków pomagają grupie?**

– Niewątpliwie ułatwiają kontakty. Poseł Wojciech Mojzesowicz ma dobre relacje z osobami, które obecnie decydują o polskim rolnictwie. Z kolei radna Regina Ostrowska ma dobre kontakty z ludźmi z branży w naszym regionie. Dobrze służy to naszej grupie.

▶▶ **A gospodarstwo prezesa ile liczy hektarów?**

– Mam 50 hektarów, na 20 hektarach uprawiam rzepak. Gospodarstwo odziedziczyłem po ojcu, a prowadzę wspólnie z synem. Pokolenia się zmieniają, ziemia ta sama.

▶▶ **W tym roku dostaliście Złote Jabłko w kategorii Grupy Producentkie. Za co?**

– Za to, że nadal utrzymujemy się na rynku. Pomimo tego, że od dawna nie otrzymujemy dotacji, pomimo wszystkich problemów na rynku zbożowo-rzepakowym jakoś sobie radzimy. Kapituła konkursu „Rolnik – Farmer Roku” uznała to za sukces i przyznała nam nagrodę. Jest nam miło, że nasza ciężka praca została zauważona i doceniona w Warszawie – nagrodę wręczał nam minister rolnictwa Krzysztof Jurgiel.

▶▶ **Grupy mają przyszłość?**

– Uważam, że pomimo obiektywnych trudności – tak. Rolnika w grupie trudniej pokonać. Jedną zapałkę można złamać bez trudu, ale 33 zapałki w kupie już nie...

Rozmawiał: Piotr Kociorski
„Wieś Kujawsko-Pomorska”
K-PODR Minikowo

Ogrom silosów robi wrażenie. W planie kolejne zbiorniki na rzepak.

►► **Panie prezesie, dlaczego akurat pieczarki? Dlaczego ten kierunek produkcji Pan wybrał jako zawód, bo przecież zajmuje się Pan tym od ładnych parunastu lat.**

– Zajmuję się tym od blisko 30 lat, tj. od 1990 r., kiedy mieliśmy pierwsze zbiory, bo pierwszą pieczarkarnię wybudowaliśmy na przełomie 1988/89. Ten kierunek produkcji wybrałem, ponieważ w mojej rodzinie były osoby, które się tym zajmowały. Mnie się to spodobało i po kilkudziesięciu latach pracy na kopalni, postanowiłam zostać pieczarkarzem i tak to się zaczęło.

►► **Pieczarka to wdzięczny materiał do obróbki?**

– Pieczarka to dobry materiał do produkcji, wdzięczny, ale bardzo wymagający. To grzyb, który wymaga specyficznych warunków wzrostu. Najpierw trzeba przygotować podłoże. Kiedyś robiliśmy to sami, ale to trwało krótko. Od 1994 r. kupujemy podłoże z wytwórni, która się tym zajmuje. Umieszcza się je w hali, przykrywa okrywą torfową w temperaturze ok. 16-170 C° przez okres 1 miesiąca i czeka się na pierwsze grzyby. Zbiór następuje po okresie 3 tygodni i cały proces rozpoczyna się od nowa.

►► **Ma Pan ich kilka odmian pieczarek: białą, brązową..**

– Mamy odmianę białą. Mamy też odmianę brązową. Są to pieczarki dwuzarodkowe o zbliżonych wymaganiach środowiskowych co do wzrostu. Brązowa ma kapelusz o takiej właśnie barwie na białej nóżce. Moim i konsumentów zdaniem, jest bardziej aromatyczna i smaczniejsza od typowej białej pieczarki.

►► **Jak na przestrzeni lat rozwijała się produkcja, rynek zbytu?**

– Zaczynałem od sprzedaży do pobliskich przetwórci. Jeździliśmy też na giełdy ze świeżą pieczarką, bo wtedy chłodni jeszcze nie miałem. Nikt w tamtych czasach nie myślał o tym. Ja jako pierwszy postanowiłem wybudować chłodnię tak, aby móc pieczarki przechowywać kilka dni. Dziś chłodnia to warunek konieczny przy produkcji pieczarek. Nikt bez niej obejść się nie może. Wynika to z dużych wymagań rynku i odbiorców niż dawniej.

Porozmawiajmy o pieczarkach

Z Prezesem Grupy POŁOK **Szczepanem Polokiem**, zdobywcą tytułu Wicemistrza Krajowego AgroLiga 2017 – rozmawia **Maurycy Hankiewicz**

►► **Postanowił Pan założyć grupę producencką. Co Panem kierowało, żeby ta grupa powstała?**

– Jeśli chodzi o grupę producentów, to nasza wiedza na ten temat była od dawno ugruntowana, zanim podjęliśmy ostateczną decyzję o jej założeniu. Inspiracją jej utworzenia było to, że w innych częściach kraju takie grupy już istniały i funkcjonowały. Mieliśmy okazję zowiedzieć kilka z nich, podpytać, jak to zostało stworzone, porozmawiać z ich właścicielami i współpracującymi osobami, a tym samym poznać siłę w walce o klienta i egzystencję na rynku. Dziś taka grupa ma dużo lepsze możliwości egzystowania niż pojedynczy producent pieczarek.

►► **I tak z roku na rok doszedł Pan do obecnej skali produkcji. Może kilka słów na ten temat.**

– Asortyment sprzedawanych pieczarek wynika z oczekiwań i preferencji odbiorców, a te z roku na rok są coraz większe i bardziej wymagające. Pieczarka może różnić się wielkością, czyli może być mniejsza lub większa. Różne jest też jej przeznaczenie. Może być przeznaczona do przerobu lub dostarczana na tzw. „rynek świeży”. Ta ostatnia pakowana jest w różnego rodzaju tacki. Produkujemy też tzw. „porto bello”, czyli pieczarkę na tacy. Są to pieczarki otwarte, szczególnie poszukiwane na rynkach UE jako tzw. pieczarki śniadaniowe. Można je przygotowywać do konsumpcji na różne sposoby. Do kapelusza dodaje się farsz, smaży kilka minut na gorącym tłuszczu i na gorąco podaje się do zjedzenia.

►► **Jak przedstawia się asortyment produkowanych przez Grupę POŁOK pieczarek?**

– Asortyment grzybów mamy sporo. O ile dobrze pamiętam to jest ich ponad 30 rodzajów. Obecnie mamy produkcję ustabilizowaną pod względem

rynków zbytu. Oczywiście staramy się zwiększać ilości produkowanych pieczarek poprzez ich skup od innych producentów, którzy są członkami naszej grupy producenckiej. Można śmiało powiedzieć, że obecna produkcja to ok. 150 ton grzyba tygodniowo.

►► **Praca od pokoleń, wspólne działania członków grupy dały Wam wszystkim tytuł Wicemistrza Krajowego w konkursie AgroLiga 2018.**

– Jestem tym tytułem jako prezes grupy POŁOK mile zaskoczony i zadowolony. To niezwykle uczucie otrzymać z rąk Prezydenta RP dr. Andrzeja Dudy dyplom, usłyszeć gratulacje i podziękowania dla całej grupy producenckiej. Atmosfera tej uroczystości w takiej skali i z okazji 25-lecia AgroLigi była naprawdę wspaniała.

►► **Każdy z nas ma jakieś marzenia, plany na przyszłość. Jakie są Pańskie, a zarazem grupy producenckiej marzenia?**

– Moim marzeniem jest, aby w naszej okolicy powstała jeszcze jedna grupa producentów pieczarek. Wobec rozszerzającego się rynku zbytu, szczególnie na kierunki wschodnio-azjatyckie czy afrykańskie, byłoby nam łatwiej poprzez ścisłą współpracę zdobywać nowych odbiorców z tak odległych zakątków świata.

►► **Chciałbym na koniec naszej rozmowy Panu jako prezesowi jak i wszystkim członkom grupy serdecznie pogratulować takiego wyróżnienia i prestiżowego tytułu. Jest on dowodem tego, że na Śląsku, tak często kojarzonym wyłącznie z węglem i stalą, mamy dobre nowoczesne rolnictwo, którym możemy się pochwalić wobec innych regionów kraju jak i za granicą. Jeszcze raz wszystkiego dobrego i wielu sukcesów na kolejne lata działalności grupy POŁOK.**

„Śląskie Aktualności Rolnicze”
ŚODR Częstochowa

AgroBiblioteczka ODR

W tej rubryce promujemy najciekawsze wydawnictwa tematyczne, nadesłane przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

„Relacje cenowe w rolnictwie w latach 2002-2016”, autor – Robert Stopa, wydawca – W-MODR Olsztyn

Kompleksowe opracowanie takich zagadnień ekonomicznych, jak m.in.: dochody rolniczych gospodarstw domowych a relacje cenowe, badanie koniunktury gospodarstw rolnych czy relacje cen wybranych nawozów mineralnych do cen wybranych płodów rolnych.

nawozów mineralnych do cen wybranych płodów rolnych.

„Rośliny w naszej przestrzeni”, autorka – Beata Janiszewska, wydawca – ZODR Barzkowice

Interesująca publikacja traktująca o ważnej roli roślin (drzew i krzewów) w życiu człowieka, w tym o funkcjach przyrodniczych, gospodarczych i społecznych. Także o tzw. roślinnych inhalatoriach i dendroterapii.

Okładki miesiąca

Za najbardziej interesujące strony tytułowe spośród czasopism ODR wydanych w lipcu i sierpniu 2018 r. uznaliśmy okładki miesięczników: „**Śląskie Aktualności Rolnicze**” (wydawca – ŚODR Częstochowa), „**Aktualności Rolnicze**” (wydawca – ŚODR Modliszewice), „**Pomorskie Wieści Rolnicze**” (wydawca – PODR Lubań) i „**Więść Kujawsko-Pomorska**” (wydawca – ŚK-PODR Minikowo).

Przetrwają uparci i z pasją

Wobec nierozwiązanego problemu z ASF wielu producentów świń stawia sobie pytanie: co dalej?. Niektórzy już zrezygnowali z utrzymywania świń, inni wybierają inny kierunek produkcji, ale wielu jest takich, którzy chcą przetrwać trudny czas i nie mają zamiaru się poddawać. Jednym z takich hodowców pasjonatów jest **Kamil Właszczyk**, który wraz z żoną Katarzyną oraz rodzicami **Marzanną** i **Janem** gospodaruje w miejscowości Wola Studzieńska Kolonia, w powiecie janowskim. Specjalizuje się on w produkcji trzody chlewnej w cyklu zamkniętym.

Kamil Właszczyk wiedzę i doświadczenie zdobywał na studiach rolniczych, a także pracując w Ośrodku Hodowli Zwierząt i Produkcji Rolnej w Tarnawatce. W 2015 r. rodzice przepisali na niego gospodarstwo. Obecnie ma ono powierzchnię ok. 50 ha (grunty własne i dzierżawione). Położone jest na glebach klas III i IV. Uprawia się w nim zboża (jęczmień jary, jęczmień ozimy, pszenicę), bobik, rzepak oraz buraki cukrowe. Zboża przeznaczone są na paszę dla zwierząt, natomiast rzepak i buraki cukrowe – na sprzedaż. Ziarno zbóż przechowywane jest w dwóch silosach, o pojemności 70 i 130 ton.

W żywieniu trzody chlewnej istotnym elementem jest dostarczenie zwierzętom wszystkich składników pokarmowych niezbędnych do pokrycia ich potrzeb bytowych i produkcyjnych. Szczególnie ważne jest zapewnienie im pasz bogatych w białko o jak najlepszej wartości i strawności. Ponieważ białko uzyskiwane z bobiku pochodzącego z gospodarstwa nie w pełni zaspokaja zapotrzebowanie świń i nie ma możliwości podawania go prosiętom, (potrzebują one białka o dobrej jakości biologicznej), rolnik stosuje śrutę sojową, pochodzącą z zakupu.

50 loch PBZ

W gospodarstwie Właszczyków produkcja trzody odbywa się w cyklu zamkniętym, stado podstawowe liczy 50 loch rasy polskiej białej zwisłouchej PBZ. Jest to jedna z najpopularniejszych ras matecznych w naszym kraju. Loszki remontowe pochodzą ze stada zarodowego państwa Bujaków z Krzy-

żanek, jak również z własnej hodowli. Doborem i selekcjonowaniem zwierząt, które będą przeznaczone do dalszej hodowli, zajmuje się ojciec właściciela.

Z uwagi na specyfikę produkcji, możliwości techniczne oraz bezpieczeństwo zdrowotne, lochy są sztucznie inseminowane nasieniem duroc x pietrain. Poródówka składa się z dwóch komór po 10 stanowisk. W kojcu porodowym znajdują się budki dla prosiąt z promiennikami. Od lochy uzyskuje się średnio 14 sztuk żywo urodzonych prosiąt, a odsadzonych około 12 sztuk. Prosięta pozostają przy lochach przez 28 dni.

Pokoleniowy podział

Ponieważ jest to gospodarstwo rodzinne, występuje w nim podział obowiązków, dzięki czemu praca jest łatwiejsza i bardziej efektywna. Kamil Właszczyk odpowiedzialny jest za tuczą, natomiast jego rodzice zajmują się lochami i czuwają nad prawidłowym rozrodem.

Tuczniaki sprzedawane są w wadze ok. 125 kg, osiągają mięsność powyżej 58 proc. Zużycie paszy w tuczach na kilogram przyrostu masy ciała wynosi ok. 2,6 kg, co jest wielkością zadowalającą z uwagi na koszty produkcji. Odbiorcami żywca jest zakład Animex Starachowice, z którym rolnik ma podpisaną umowę, oraz lokalna ubojnia w Batorzu. Lochy luźne utrzymywane są na płytce ściółce, natomiast pozostałe grupy zwierząt na rusztach. W budynkach znajduje się wentylacja podciśnieniowa mechaniczna. Świnie żywią się w systemie na sucho. Chlewnia wyposażona jest w tubomaty z paszociągami oraz podłża missetkowe.

Ważną częścią gospodarstwa jest park maszynowy, bez którego efektywna i sprawna praca nie byłaby możliwa. W jego skład wchodzi: kombajn zbożowy, trzy ciągniki, przyczepa asenizacyjna na gnojowicę, opryskiwacz o pojemności 1700 litrów, kilka przyczep oraz maszyny do uprawy ziemi.

Pod opieką, z zasadami

Hodowca współpracuje z lekarzem weterynarii, który odpowiada m.in. za prowadzenie programu profilaktycznego w stadzie. Celem jest utrzymanie jak najwyższego statusu zdrowotnego zwierząt i maksymalne ograniczenie stosowania antybiotyków. W budynkach inwentarskich przestrzegana jest zasada cpp-cpp, czyli „całe pomieszczenie pełne – całe pomieszczenie puste”. Każdorazowo po opuszczeniu chlewni przez zwierzęta następuje mycie pomieszczeń i wyposażenia za pomocą myjki ciśnieniowej z gorącą wodą i detergentem. Następnie odbywa się suszenie i dezynfekcja w celu ostatecznego wyeliminowania chorobotwórczych drobnoustrojów.

W związku z prowadzoną produkcją zwierzęcą, ważną kwestią jest zagospodarowanie nawozów naturalnych. Całość wyprodukowanych przez zwierzęta nawozów (gnojowica, obornik) rozdysponowywana jest w gospodarstwie. Gnojowica gromadzona jest w zbiorniku o pojemności 500 m³, zlokalizowanym na zewnątrz budynku (do gnojowicy dodawany jest środek przyspieszający fermentację), natomiast obornik – na płycie o powierzchni 130 m². Wielkość zbiornika na gnojowicę i płyty pozwalają na przechowywanie nawozów naturalnych przez 6 miesięcy.

Z otówkiem w rękę

Kamil Wlaszczyk jako młody rolnik, doskonale zdaje sobie sprawę z tego, jak ważne jest prowadzenie kalkulacji kosztów w gospodarstwie. Wiedza o ponoszonych kosztach na poszczególnych etapach produkcji pozwala na ich korygowanie, szczególnie gdy są zbyt wysokie. Skrupulatnie zapisywane jest m.in. zużycie paszy na kilogram przyrostu, prowadzone są również karty loch, które zawierają terminy wyproszzeń, ilość prosiąt urodzonych, opóźnienia rui itd. Rolnik co miesiąc rozlicza się z VAT.

Na ASF bioasekuracja

W związku z tym, że wirus afrykańskiego pomoru świń obejmuje coraz większą powierzchnię województwa lubelskiego, Wlaszczykowie zdecydowali się ogrodzić gospodarstwo, aby skuteczniej ochronić je przed nieproszonymi gośćmi, tzn. dzikami. Na realizację tej inwestycji musieli przeznaczyć środki własne. Są oni świadomi zagrożenia i konsekwencji wynikających z ewentualnego pojawienia się choroby w stadzie, dlatego w gospodarstwie przestrzegają zasad bioasekuracji wynikających z obowiązujących przepisów.

W swojej pracy Kamil Wlaszczyk spotyka się również z takimi problemami, jak choćby trudności z zakupem niektórych materiałów paszowych, np. żyta. W powiecie janowskim jest niska dostępność tego zboża. Co prawda istnieje możliwość sprowadzenia go z terenów wschodnich Lubelszczyzny, ale tam z kolei występuje ASF i hodowca nie chce ryzykować (wirus może być przenoszony również poprzez ziarna zbóż).

Niepewna przyszłość

Warto zauważyć że wieprzowina jest najczęściej spożywanym mięsem w naszym kraju, co wynika zarówno z tradycji żywieniowych Polaków, jak i łatwiejszej dostępności oraz bardziej przystępnej ceny, chociażby w porównaniu z mięsem wołowym. W rolnictwie, a szczególnie w hodowli trzody chlewnej, ostatnie lata nie są zbyt sprzyjające – wahania cen oraz ciągle szerzący się wirus afrykańskiego pomoru świń, sprawiają, że hodowcy coraz częściej zaczynają się zastanawiać nad przyszłością swoich gospodarstw. Jednak mimo trudności, są rolnicy, którzy nie zaprzestają hodowli, myślą o rozwoju i z zaangażowaniem poświęcają się swojej pracy.

Dalszy rozwój gospodarstwa w tym kierunku produkcji to niewiadoma. Wszystko zależy od tego, jak dalej będzie rozprzestrzeniać się afrykański pomór świń i jak będzie przedstawiać się sytuacja na rynku.

Olga Noworolnik
„Lubelskie Aktualności Rolnicze”
LODR Końskowola

AgroKlasa ODR 2018

W ramach AgroKlasy ODR przedstawiamy sukcesywnie – z myślą o ogólnopolskim odbiorcy – najciekawsze artykuły, które ukazują się na łamach wydawnictw periodycznych ODR. Zamieszczamy też ważne, niekiedy kontrowersyjne, wypowiedzi z tychże biuletynów w AgroSzachownicy ODR oraz prezentacje nadsyłanych do naszej redakcji wydawnictw tematycznych w AgroBibliotece ODR. Publikujemy też najciekawszą – naszym zdaniem – okładkę wydawnictwa periodycznego ODR. Jest to z jednej strony – swoista promocja działalności informacyjno-publicystycznej poszczególnych ODR na niwie krajowej, z drugiej zaś – wzbogacenie treści merytorycznych miesięcznika AGRO.

Wzorem lat poprzednich – przez cały 2018 r. jest zamieszczana i uaktualniana co miesiąc tabela AgroKlasy ODR.

A oto zasady punktacji w rywalizacji AgroKlasa ODR 2018:

4 pkt. – przysługuje czasopismu ODR za przedrukowany artykuł

2 pkt. – otrzymuje czasopismo ODR za zamieszczenie w AGRO opracowania jego artykułu bądź znacznego fragmentu artykułu

po 1 pkt. – przypada dla czasopisma ODR za przytoczoną wypowiedź z jego łamów w AgroSzachownicy ODR, za każde wydawnictwo tematyczne zaprezentowane w AgroBibliotece ODR oraz za okładkę miesiąca (uwaga, będą wyróżniane co miesiąc dwie najciekawsze okładki).

AgroKlasa ODR 2018

Tabela po VII rundzie

- „Wiadomości Rolnicze” PODR Szepietowo – 29 pkt.
- „Śląskie Aktualności Rolnicze” ŚODR Częstochowa – 24 pkt.
- „Zachodniopomorski Magazyn Rolniczy” ZODR Barzkowice – 24 pkt.
- „Lubelskie Aktualności Rolnicze” LODR Końskowola – 23 pkt.
- „Rada” ŁODR Bratoszewice – 22 pkt.
- „Wieś Mazowiecka” MODR Warszawa – 22 pkt.
- „Aktualności Rolnicze” ŚODR Modliszewice – 20 pkt.
- „Pomorskie Wieści Rolnicze” PODR Luban – 20 pkt.
- „Twój Doradca – Rolniczy Rynek” DODR Wrocław – 20 pkt.
- „Wieś Kujawsko-Pomorska” K-PODR Minikowo – 20 pkt.
- „Podkarpackie Wiadomości Rolnicze” PODR Boguchwała – 19 pkt.
- „Biezące Informacje” W-MODR Olsztyn – 18 pkt.
- „Kurier Rolniczy” OODR Łosiów – 17 pkt.
- „Lubuskie Aktualności Rolnicze” LODR Kalsk – 14 pkt.

Gospodarstwo z pasją

Iwona i Cezary Michniewiczowie z Romanowa prowadzą wspólnie gospodarstwo rolne od 1997 r. Zaczynali od 16 ha i kilku szt. bydła. Stopniowo ich gospodarstwo się powiększało. Dziś jest to 54 ha użytków rolnych i ponad 70 szt. bydła mlecznego.

Gospodarstwo Michniewiczów specjalizuje się w chowie i hodowli bydła mlecznego. Korzystając z różnych form wsparcia dla młodych rolników, jego właściciele zmodernizowali i rozbudowali oborę, dokupili ziemi, powiększyli park maszynowy.

Dzisiaj ich stado liczy 30 krów i 42 szt. młodych osobników. Wszystkie sztuki bydła pochodzą z własnego odchowu, do inseminacji używane jest nasienie najlepszych buhajów. Bydło utrzymywane jest w oborze uwieżiowej, jednocześnie ma zapewniony dostęp do pastwisk i wybiegów.

Mleko jest sprzedawane do SM Mleko-pol w Grajewie. Wydajność krów waha się w granicach 6000-8000 l rocznie. Bazę paszową zapewnia własne gospodarstwo, w którym uprawia się 30 ha zbóż (z czego część przeznaczona jest na sprzedaż), 4 ha kukurydzy i 20 ha łąk, pastwisk i mieszanek traw z motylkowymi. Dokupowane są jedynie witaminy i minerały. Posiadany park maszynowy zapewnia obsługę produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Gospodarstwo położone jest w Romanowie w bardzo malowniczym miejscu, z którego rozciąga się piękny widok na dolinę i Jezioro Romanowskie. Nie brakuje tutaj też miejsca na wypoczynek. Iwona

i Cezary Michniewiczowie stworzyli sobie miejsce do relaksu po ciężkiej pracy. Wokół domu rośnie trawa i są drzewka owocowe, został też wydzielony ogródek warzywny. Przed domem można zobaczyć dywan kolorowych kwiatów, ozdobnych bylin i ziół. Na zadaszonym tarasie – stolik z krzesłami, kwiaty i grill. Podwórko jest utwardzone i znajduje się tam niewielki składzik na narzędzia i meble ogrodowe. Wszystko jest bardzo estetycznie wkomponowane i zaplanowane, tak aby tworzyło piękną całość.

Aneta Gralewska
„Bieżące Informacje”
W-MODR Olsztyn

W zgodzie z naturą

Korzenie, ledwie kilka domów. Kiedyś to przysiółek gminy Pruchnik, dziś to ulica wchodząca w skład miasta Pruchnik w powiecie jarosławskim na Podkarpaciu. Urokliwe, malowniczo położone okolice miasta, to raj dla wszystkich chcących obcować z przyrodą, a jednocześnie nie lada gradka dla tych, którzy cenią sobie spotkania z historią zamkniętą w licznych tutaj, zabytkowych budowlach.

To harmonijne połączenie walorów przyrodniczo-krajobrazowo-kulturowych, kilkanaście lat temu urzekło niezwykłą parę – **Natalię Minkowicz-Albert** i jej męża **Stanisława Alberta**. Jak sami dziś wspominają, chcieli wiejskiego spokoju i ciszy z dala od zgiełku miasta. Ona poliglotka, on fotograf prowadzący w Jarosławiu swój zakład, szukali w okolicy przystani, gdzie mogliby spędzić resztę życia.

Korzenie od samego początku ich urzekły. Już samo malownicze położenie na szczycie góry Iwa (406 m n.p.m.), z przepiękną panoramą Pruchnika i okolicznych miejscowości, zapierało dech w piersiach. Wszechobecna cisza, zieleń i śpiew ptaków było tym, czego szukali. Jak wspomina pani Natalia, kupili w zasadzie widok, bo gospodarstwo było od lat nieużytkowaną ruiną. Energia i zapał, które ich nie opuszczały, pozwoliły im tu zamieszkać z rodziną i powoli budować własny, wymarzony dom.

Postawili na życie w zgodzie z naturą, a swoje gospodarstwo nazwali **Farmą Albert**. Prowadzą tu działalność agroturystyczną, poszerzając systematycznie bazę o kolejne atrakcje i miejsca noclegowe. Tym razem chcą przygotować ofertę wypoczynku w pełni przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Gospodarze posiadają konie (hucuły i kucyki), oferują swoim gościom jazdę konną,

a dzieciom jazdę na kucykach, dodatkowo prowadzą zajęcia z hipoterapii.

Niewątpliwą zaletą jest położenie gospodarstwa na atrakcyjnym dla turystyki i wypoczynku terenie. Zwarte kompleksy leśne, gdzie można znaleźć różnorodne gatunki flory i fauny, w połączeniu z widokami stwarzają niepowtarzalną aurę dla wypoczynku. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się 4-kilometrowa, oznakowana ścieżka edukacyjno-przyrodnicza „Wąwóz Lelos” oraz wieża widokowa, gwarantująca niezapomniane widoki z góry Iwa.

Na farmie, prócz koni, jest krowa, spora hodowla kóz, sięgająca 50 szt., jak również gromada różnorodnego ptactwa domowego. Nie brakuje również kilku głośnych psów i wszędobylskich kotów. Dumą pani Natalii są wyrabiane przez nią sery. Gospodarze swoim gościom oferują: jajka od kur z wolnego wybiegu, wiejskie masło, krowie i kozie mleko, wyrabiane własnoręcznie wędliny, wędzone kozie sery oraz domowe wypieki z mąki mielonej w miejscowym młynie. Jak podkreślają Albertowie, prócz odwiedzających ich gości, na swoje wyroby mają klientów nie tylko z okolicy, ale też z Jarosławia czy Rzeszowa.

Od niedawna **Farma Albert** jest członkiem Ogólnopolskiej Sieci **Zagród Edukacyjnych** i oferuje zorganizowanym grupom z przedszkoli i szkół ciekawy, zróżnicowany program zorganizowa-

nych zajęć, połączone z obcowaniem ze zwierzętami i degustacją własnych wyrobów. Gospodarstwo Albertów to znakomite miejsce na wypoczynek oraz ciekawe warsztaty edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, to relaks na łonie natury.

W prace na farmie zaangażowana jest cała rodzina – syn i córki, szczególną rolę ogrywa w nim mąż Natalii - Stanisław, żartobliwie nazywany przez rodzinę zarządcą majątku. W stwierdzeniu tym nie ma jednak przesady, bo biorąc pod uwagę położenie i rozległość gospodarstwa, jak również liczbę zwierząt, które się w nim znajdują, zajęć nie brakuje. Praca trwa tu od świtu do zmierzchu, przynosząc gospodarzom nieukrywaną satysfakcję.

Tekst i fot. Jacek Golba
„Podkarpackie Wiadomości Rolnicze”
PODR Boguchwała

AgroSzachownica

W tym kąciku publikujemy najbardziej interesujące informacje i opinie na aktualne tematy związane z polskim rolnictwem i agrobiznesem, zamieszczone w poszczególnych wydawnictwach periodycznych WODR.

Gospodarka obiegu zamkniętego

„Istotą gospodarki obiegu zamkniętego jest mądrzejsze wykorzystywanie zasobów, które posiadamy. To dotyczy biznesu, ale też indywidualnych gospodarstw domowych. Gospodarka obiegu zamkniętego to jest rewolucja dla biznesu, ponieważ dla biznesu zużywać mniej – oznacza wielkie wyzwanie, gdyż wymusza zmianę modeli biznesowych. (...) Trzeba się zastanowić, w jaki sposób można odzyskiwać dla rynku produkty, które wytwarzamy. Szacuje się, że w Polsce ok. 30 proc. stanowią odpady budowlane, kolejne 30 proc. to odpady z górnictwa i energetyki, a tylko 7-8 proc. to odpady komunalne. Zbyt mocno koncentrujemy się na odpadach komunalnych, zapominając o tym, co jest największym obciążeniem dla środowiska.” – prof. **Bolesław Rok**, Centrum Etyki Biznesu i Innowacji Społecznych Akademii Leona Koźmińskiego, „Bieżące Informacje”, W-MODR Olsztyn

Zrównoważony rozwój w rolnictwie

„Realizację celów zrównoważonego rozwoju umożliwiają odnawialne źródła energii, które lokalnie są w stanie wytwarzać takie ilości energii, jakie są niezbędne do funkcjonowania gospodarstwa domowego. Takimi źródłami energii są: kotły na biomasę, mikrobiogazownie, małe turbiny wiatrowe, małe elektrownie wodne, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne. Zastosowanie tych technologii w rolnictwie umożliwia samodzielną produkcję energii, powoduje ograniczenie niskiej emisji, a co za tym idzie również wpływa na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska.” – **Kamila Błaszczuk**, „Zachodniopomorski Magazyn Rolniczy”, ZODR Barzkowice

Rolnictwo precyzyjne

„Rolnictwo precyzyjne to przyszłość i konieczność. Z jednej strony bowiem mamy wykarmić świat, z drugiej – chronić środowisko naturalne. Tak więc połączenie tych dwóch wartości jest niezbędne. I dają szansę, że zrealizujemy oba cele. Rolnictwo precyzyjne pozwala dawać glebie tyle, ule potrzeba i w tym miejscu, w którym potrzeba. W Wołczyńnie dyskutujemy o realizacji projektu, w którym uczestniczy kilku instytutów naukowych z całego kraju oraz wiele instytucji przemysłowych. Skanujemy pole z wiatrołowca, czyli lekkiej maszyny latającej. Na nim są kamery dające nam różne widma i stąd wyciągamy wnioski, w jakich miejscach należy dodatkowo nawieźć, gdzie na-

wozu jest zbyt dużo itp. Potem docelowo mamy opracować program, który wszystko zapisuje i przelicza. Chodzi o to, by rolnik wsadził pendrive w ciągniku w odpowiednie miejsce i sam system decydował już o tym, gdzie zwiększyć stężenie, gdzie dać mniej nawozu i temu podobne parametry.” – prof. **Andrzej Bieganski**, Instytut Agrofizyki PAN, „Kurier Rolniczy”, OODR Łosiów

Rolnictwo sprzyja opornym bakteriom

„Obok medycyny – to właśnie rolnictwo ma fundamentalne znaczenie dla powstawania opornych bakterii. Nie wspominając o dozwolonym do roku 2006 używaniu antybiotyków jako dodatków paszowych, co roku tony leków przeciwbakteryjnych trafiają do osłabionych intensywnymi hodowlami organizmów zwierzęcych. Następnie – wraz z odchodami (oszacowano, że 80-90 proc. antybiotyków nie jest w pełni trawiona) – związki te przechodzą do gruntów i do wód powierzchniowych, które są środowiskiem powstawania żywności już zanieczyszczonej pozostałościami antybiotyków. Z żywności natomiast substancji bakteriobójczych nie da się usunąć. Dlatego ich obecność jest stwierdzana w próbkach surowego mięsa, mleka i jego przetworów, miodu czy produktów rybnych. Nie widać ich co prawda gołym okiem, ale dają o sobie znać konsumentowi poprzez wywołanie reakcji alergicznych (np. w postaci wysypek na ciele, swędzenia skóry) po ich spożyciu.” – **Olga Kaczmarczyk**, „Twój Doradca – Rolniczy Rynek”, DODR Wrocław

Efektywność tuczu świń

„Producenci świń poprzez dbałość o mikroklimat w chlewni, zdrowie zwierząt, optymalne żywienie oraz stosowanie dobrego materiału hodowlanego mogą wpływać na wyniki w produkcji tuczników. Prawidłowe zarządzanie oraz odpowiednie warunki środowiskowe w chlewni pozwalają ograniczyć, m.in. zużycie paszy i koszty opieki weterynaryjnej.” – **Tadeusz Motyka**, „Lubuskie Aktualności Rolnicze”, LODR Kalsk

Klaster w agroturystyce

„Współpraca w ramach klastra turystycznego powinna obejmować zadania w obszarze kreowania i zarządzania produktem turystycznym, wspólną promocję (strona internetowa, udział w targach, katalogi i inne wydawnictwa promocyjne, współpraca z mediami) organizację szkoleń podnoszących kwa-

lifkację, pozyskiwanie środków finansowych np. na zagospodarowanie turystyczne. Zadania te decydują o potencjale turystycznym obszaru, które wraz z podmiotami skupionymi w klastrze mogą przyczynić się do utworzenia komplementarnej i atrakcyjnej oferty turystycznej.” – **Barbara Ditrach**, „Pomorskie Wieści Rolnicze”, PODR Lubań

Bioróżnorodność w gospodarstwie

„Jeśli rolnik będzie świadomie chronił bioróżnorodność w swoim gospodarstwie – natura hojnie mu się odwdzięczy. Zapewni mu utrzymanie odpowiedniej urodzajności i żyzności gleby, biologiczną ochronę roślin, prawidłowy obieg składników pokarmowych, zwiększone zapylanie upraw oraz prawidłową gospodarkę wodną.” – **Krzysztof Mauryc**, „Wiadomości Rolnicze”, PODR Szepietowo

Powrót do tradycyjnych sadów

„Coraz więcej osób jest zainteresowanych zakładaniem tradycyjnych sadów drzew owocowych. W sadach tych rosną drzewa wysokopienne z rozłożystymi koronami, pod którymi można od począżyć w letni słoneczny dzień. Po kilku latach stare odmiany drzew, za ich odpowiednią pielęgnację odwdzięczą się niezwykle pysznymi owocami, których smaki i aromaty znamy z dzieciństwa. Owoce z tych sadów są zarówno smaczne, jak i zdrowe, posiadają bowiem cenne wartości odżywcze. Wyniki badań wykonanych na SGGW wskazują, że jabłka starych odmian charakteryzują się wyższą zawartością witaminy C i polifenoli, w tym flawonoli, posiadają wyższą wartość przeciwdrożdżeniową. Są też, w porównaniu z nowymi odmianami, bogatsze w substancje bioaktywne.” – **Anna Cieszyńska**, „Podkarpackie Wiadomości Rolnicze”, PODR Boguchwała

Przemyslenia Chłopa Roku 2018

„Na co stawiam? Maszyny na razie nie, modernizowałem się w naborze 2016. Soja – miałem soję w jednym roku. Nie zaplonowała wysoko, ale odkryłem, że niechętnie jest niszczona przez dziką zwierzynę. Mam taki jeden kawałek, gdzie stałoby się na polu całą dobę, a i tak by zjadły groch, czy nawet pszenicę wykłoszoną, jak w jednym roku. Groch potrafią wyjeść zasiany, a soi nie ruszają. Później też nie ma takich strat, bo sarny nie chodzą po polu. Soja jest owłosiona, liście i łodyga, to je widocznie odstrasza. Chciałbym wznowić produkcję zwierzęcą w gospodarstwie, ale muszę jeszcze popatrzeć, jak się rynek będzie zachowywał. Trzoda chlewna, to stosunkowo szybki zwrot poniesionych kosztów, opas bydła – to dwa lata zamrożonego kapitału.” - Przemysław Szota, Chłop Roku 2018, rolnik, członek kapeli ludowej „Helios”, doradca rolny SODR Modliszewice – w rozmowie z **Danutą Chabior**, „Aktualności Rolnicze”, SODR Modliszewice.

ZIELONY KOKTAJL

SKŁADNIKI: 2 sztuki kiwi, 2 gruszki, 1/2 pęczka natki pietruszki, 1/3 szklanki wody niegazowanej, 1 łyżeczka soku z cytryny, 1 łyżka pestek dyni

SPOSÓB PRZYGOTOWANIA: Kiwi obieramy i przekrawamy na pół. Gruszki obieramy (usuwamy gniazda nasienne) i kroimy na mniejsze kawałki. Do blendera przekładamy owoce oraz natkę pietruszki. Wszystko miksujemy. Następnie wlewamy wodę i sok z cytryny i znowu blendujemy. Pestki dyni prażymy na suchej patelni i posypujemy gotowy koktajl.

DOMOWE RECEPTY

- brokoły zachowają ładny zielony kolor, jeżeli przed gotowaniem krótko je zblanszujemy
- jeśli obraz nie chce wisieć prosto na ścianie, należy przykleić do spodniej strony ramy pasek papieru ściernego
- nastawiając rosół lub smak na zupę, trzeba najpierw go zagotować, zebrać starannie szumowiny, a potem dopiero posolić i dodać włoszczyznę
- rzadko używana srebrna biżuteria nie ściemnieje, jeżeli będzie przechowywana w aluminiowej folii spożywczej

HERBATA IMBIROWA

Warto wymienić wszystkie wartości odżywcze, jakie może dostarczyć nam imbir. W tym zdrowotnym korzeniu znajduje się dużo pokładów magnezu, witaminy C, a także innych cennych dla naszego organizmu minerałów. Dzięki regularnemu przyjmowaniu imbiru chronimy się przed chorobami serca, astmą, przeziębieniem i zakażeniem. Korzeń imbiru wspiera nasz system trawienny, skutecznie zwalcza pasożyty i radzi sobie ze stanami zapalnymi. A oto przepis na herbatkę imbirową. Na początku zagotowujemy wodę, zalewamy nią przygotowany w szklance (po ćwierć łyżeczki w proszku) imbir i kurkumę, a następnie dodajemy do tego dwie łyżeczki mleka kokosowego. Należy odczekać przynajmniej 10 minut, żeby wszystko dobrze się przegryzło. Jeżeli napar już ostygł, możemy dodać do niego 2-3 łyżeczki miodu. Herbatkę imbirową należy regularnie pić raz dziennie, najlepiej rano. Dostarczamy w ten sposób naszemu organizmowi moc zdrowia na cały dzień.

DOMOWE SPOSOBY NA AFTY

Afty, są to stany zapalne i ropne które sprawiają, że jedzenie, picie i mówienie staje się trudne. Oto domowe sposoby na to, jak sobie z nimi poradzić.

SOLONA WODA Wymieszać 1 łyżeczkę soli w kubku ciepłej wody. Wypłuczmy miksturą usta i wyplujemy płyn. Woda z solą ma właściwości antyseptyczne i antyzapalne.

PLUKANKA Z SZALWII Szalwia skutecznie pomaga na stany zapalne jamy ustnej, działa antybakteryjnie i ściągająco, przez co przynosi ulgę i przyspiesza proces gojenia aft. Przygotujmy mocną szalwiową herbatę, pozwólmy jej lekko ostygnąć i płuczmy nią jamę ustną 2-3 razy dziennie.

MIÓD Leczy rany i zabija bakterie, dlatego tak wspaniale przynosi ulgę w przypadku aft, ropniaków i podrażnień. Aplikowany 4 razy dziennie, przez 5 dni, bezpośrednio na rany, przyspiesza gojenie, redukuje ból i zapobiega ponownemu pojawianiu się problemu.

PASTA Z KURKUMY Kurkuma działa przeciwbólowo, gojąco i przeciwzapalnie. Wymieszać dwie łyżki wody z kilkoma łyżeczkami kurkumy, do konsystencji gęstej pasty. Aplikujemy za pomocą patyczka do uszu bezpośrednio na miejsca objęte zmianami chorobowymi. Zmyjmy po 15-20 minutach i dobrze wypłuczmy jamę ustną.

PLUKANKA Z RUMIANKU Zróbmy mocny rumiankowy napar i płuczmy nim jamę ustną 3-4 razy dziennie. Płukanka przyspieszy regenerację naskórka i błony śluzowej po wewnętrznej stronie ust i zapobiegnie też dodatkowym infekcjom

Drzewa to nasi przyjaciele

Kiedy wybieramy drzewo, aby wzmocniło nas swoją energią, kierujemy się przede wszystkim własną intuicją. Ona najlepiej podpowie, które drzewo może w danej sytuacji przynieść nam najwięcej pomocy. Podejdźmy do tej rośliny, która najbardziej nam się podoba, która wyraźnie nas przyciąga do siebie. Kiedy już wybierzemy swoje drzewo, spróbujmy się z nim zaprzyjaźnić. Można też dotykać poszczególnych gałązek lub liści, tak jak dotykamy różnych części ciała człowieka i stopniowo nasycać się ich uzdrawiającą energią. Jest to skuteczne zwłaszcza wtedy, kiedy mamy do czynienia z rośliną młodą, niewielką, której pień jest w całości schowany pod gałązkami. Nie warto wówczas koniecznie szukać pnia, aby samym rdzeniem drzewka przekazywać sobie jego energię.

Pamiętajmy, że drzewa o stożkowatym zakończeniu, jak np. świerk, topola czy jarzębina stymulują wyższą aktywność układu nerwowego. Natomiast te, których korony są zwieńczone miękko i owalnie, jak w

przypadku sosny, jesionu czy wierzby, uspokajają i sprzyjają refleksji. Kasztanowiec z kolei – to drzewo, które koi dolegliwości duszy i poprawia nastrój, kiedy jesteśmy w depresji. W chwili załamania

udajmy się po pomoc do tego właśnie drzewa, a ono sprawi, że odnajdziemy w sobie siłę do przezwyciężenia wszystkich przeszkód.

Dzięki niemu odzyskamy wiarę we własne możliwości i spróbujemy raz jeszcze zmierzyć się z przeciwnościami. Jeśli dręczą nas lęki i niepokoje, rozproszyć je medytacja w cieniu jego gałęzi.

Nasze prababki doskonale знаły ochronne właściwości drzew i umiały je odpowiednio wykorzystywać. Zgodnie z dawnymi przekazami, najlepiej było odpoczywać pod lipą, wyprawy wojenne planować pod dębem, a zdrowie odzyskiwać wśród brzoź.

Kwatery na Medal 2018

Trwa 9. konkurs agroturystyczny „Kwatery na Medal 2018”, którego współorganizatorem – obok redakcji AGRO – jest Telewizja Interaktywna AgroNews.

Dotychczas zaprezentowaliśmy na łamach AGRO sześciu nominatów: **Chwałowo**, Wieniec, woj. kujawsko-pomorskie (AGRO 5), **Dom na Starym Gościńcu Tiszyna**, Rutka, woj. podlaskie (AGRO 5), **Zwierzyniec**, Zwierzyniec Pierwszy, woj. śląskie (AGRO 6-7), **Jędrusiowa Chata**, Kocię Wielki, woj. wielkopolskie (AGRO 6-7), **Gościńiec na Półwyspie**, Wysoka, woj. lubuskie (AGRO 8) oraz **Ziołowy Dzbanek**, Sapy, woj. warmińsko-mazurskie (AGRO 8). W niniejszym numerze przedstawiamy kolejne dwa gospodarstwa agroturystyczne (*patrz – okł. IV*).

Rokiccy z tytułem „Wzorowy Ogrodnik”

Z satysfakcją informujemy, że **Grażyna, Jan i Cezary Rokiccy** z Białej Rawskiej w woj. łódzkim, świeżo upieczeni I Wicemistrzowie Krajowi AgroLigi 2017 w kategorii Rolnicy – zostali uhonorowani statuetką z brązu „Wzorowy Ogródnik” w kategorii „sadownictwo” podczas gali finałowej Krajowego Konkursu „Wzorowy Ogródnik”. Otrzymali oni także w nagrodę Puchar Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi **Jana Krzysztofa Ardanowskiego** oraz certyfikat upoważniający do używania znaku „Wzorowy Ogródnik”. Uroczystość miała miejsce w Sali Gobelinowej Pałacu Czartoryskich w Gołuchowie, w trakcie odbywających się XX Dni Ogródnika w dn. 14-15 września 2018 r. w Gołuchowie k. Kalisza.

Nasze gratulacje!

Zapraszamy do udziału w Targach WorldFood Poland

V edycja Międzynarodowych Targów Żywności i Napojów WorldFood Poland (do niedawna – **WorldFood Warsaw**), odbędzie się w dn. 7-9 marca 2019 r. tradycyjnie w Warszawskim Centrum EXPO XXI, a firmy, które zgłoszą chęć uczestnictwa w wydarzeniu już teraz, mogą liczyć na spore zniżki. Oferta „early birds” obowiązuje dla zgłoszeń przysłanych do końca września 2018. Poza preferencyjnymi cenami, stali wystawcy mają możliwość wyboru dogodnej lokalizacji swojego stoiska.

Na Targach WorldFood Poland co roku branża spożywcza spotyka się, aby poznać nowości produktowe i nawiązać cenne kontakty biznesowe. Wiele miesięcy przed rozpoczęciem targów organizatorzy zajmują się wyszukiwaniem potencjalnych kooperantów i inwestorów zainteresowanych współpracą z wystawcami, a następnie organizują ich przyjazd do Warszawy na serię wcześniej umówionych spotkań. Taka formuła zwiększa efektywność wystąpienia na targach i skraca czas dotarcia do kontrahenta. Co roku zwiększa się ilość kupców z różnych stron świata i Europy, a rozmowy przeprowadzane podczas targów kończą się konkretnymi, zamówieniami i poważnymi kontraktami.

– Gwarantujemy indywidualne podejście do każdego Wystawcy z osobna, układając harmonogramy spotkań zgodnie z życzeniami i preferencjami każdej z firm. Taka współpraca pozwala uczest-

nikom na lepsze wykorzystanie czasu podczas targów i umożliwia spotkanie z ważnymi kupcami, którzy odpowiadają profilowi ich działalności. – zapewnia Agnieszka Szpaderska, dyrektor Targów WorldFood Poland.

Na targach WorldFood Poland 2019 firmy mogą zaprezentować swoje produkty w 6 sektorach: **Food&Drinks** (produkty spożywcze, owoce i warzywa, mięsa, przetwory mleczne, słodczyce i przekąski, oleje, napoje bezalkoholowe, kawa i herbata etc.), **EcoFood** (produkty organiczne, żywność certyfikowana, naturalna i tradycyjna), **NutraFood** (nutraceutyki, suplementy diety, odżywkę), **Ingredients** (dodatki i aromaty do żywności), **Wine-&Spirits** (wina, napoje spirytusowe, piwa i cydry) i **FoodTech** (technologia i usługi dla przetwórstwa spożywczego).

Więcej informacji na temat oferty wystawienniczej: tel. 395 66 93, mail: info@worldfood.pl www.worldfood.pl

- **Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych** – na Wystawę AGRO-SHOW 2018 w Bednarach
  - **Dziekan oraz Rada Wydziału Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie** – na 65. uroczystą inaugurację roku akademickiego 2018/2019
  - **Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach Oddział Warszawa** – na XXIV Międzynarodową Konferencję Naukową „Problemy intensyfikacji produkcji zwierzęcej z uwzględnieniem ochrony środowiska, standardów UE i produkcji energii alternatywnej, w tym biogazu”
  - **Instytut Polityczny im. Macieja Rataja** – na seminarium pt. „Polska edukacja na wirażu zmian”
  - **Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie** – na Galę Podlaskiej AgroLigi 2018 oraz na uroczystość jubileuszową 70-lecia działalności PODR
  - **Ewa i Ryszard Kruziński, Wicemistrzowie Krajowi AgroLigi 2014** – na otwarcie nowoczesnej chlewni w Okoninie
- Dziękujemy**

AUTORYZOWANY DYSTRYBUTOR:

- NAWOZÓW MINERALNYCH GRUPY AZOTY, ANWIL GRUPA ORLEN
- MELASOWANYCH WYSŁODKÓW **Tofi**
- PASZ – TAKŻE WOLNYCH OD GMO

KRAJOWE USŁUGI TRANSPORTOWE

*Zapraszamy do współpracy,
Grażyna i Andrzej Remisiewicz
Właściciele – tel. 604 167 434*

TRANS-ROL, KRUSZEWO-WYPYCHY 29, 18-218 SOKOŁY, ☎ 86 4763 163 ■ 668 118 242 ✉ BIURO@TRANS-ROL.PL

Mleczna Ferma 2018 zagościła u Imiołków

4 września 2018 r. w Krępie k. Łowicza w gospodarstwie rolnym Wicemistrzów Krajowych Agroligi 2011 Sylwestra i Wioletty

Imiołek odbył się III Narodowy Dzień Mlecznej Fermy. Wydarzenie zorganizowane przez grupę InConventus było adresowane do hodowców bydła mlecznego w całej Polsce. Jego wiodącym tematem było przygotowywanie kukurydzy na kiszonkę oraz pokaz i rzetelne porównanie wozów paszowych od wiodących producentów.

Hodowcy mogli wysłuchać ciekawych prelekcji na temat żywienia, doju i rozrodu bydła mlecznego oraz poprawy dobrostanu i zdrowia zwierząt, a także zwiedzić nowoczesną oborę Państwa Imiołków wyposażoną w dojarnię karuzelową. Dużym zainteresowaniem uczestników spotkania cieszyły się też liczne stoiska wystawiennicze, praktyczne pokazy maszyn i urządzeń rolniczych oraz debata poświęcona rozwojowi sytuacji na krajowym rynku i światowym

rynku mleka, z udziałem ekspertów, m.in. prezesa KZSM Zw. Rew. **Waldemara Brosia** i gospodarza wydarzenia **Sylwestra Imiołka**.

BZY I MAGNOLIE

Malownicze i czyste jeziora, lasy i zwierzyzna sprawiają, że jest to unikatowy obszar, jeszcze do końca nie odkryty przez rzeszę turystów. Dlatego Ci, którzy kochają dziewiczą przyrodę, spokój i piękne krajobrazy obowiązkowo, powinni odwiedzić nasze gospodarstwo położone na Pojezierzu Drawskim. Nasi goście mogą korzystać z 2-hektarowego terenu, na którym znajdują się: parking, wiatka grillowa, duża trampolina, boisko do piłki nożnej, piłki plażowej oraz piłki siatkowej. Miłośnicy biesiad odpoczną przy ognisku, a dzieci mogą dokazywać na placu zabaw. Pasjonaci wędkarstwa, poza licznymi jeziorami rozszanymi na całym pojezierzu, mają do wyłącznej dyspozycji Jezioro Karsie. Posiłki wydajemy w formie szwedzkiego stołu, a bazą do ich przygotowania są produkty z własnego ogródka i od miejscowych rolników. Atrakcją każdego kilkudniowego pobytu jest gratisowe wieczorne ognisko. Zapewniamy wówczas kielbaski, smalec domowy, ogórki, pieczywo. Zapraszamy!

Damian Maśłowski, ul. Rakowska 16, 78-445 Łubowo, woj. zachodniopomorskie
tel. 796 238 278, e-mail: kontakt@bzymagnolie.pl, www.bzymagnolie.pl

KWATERY NA MEDAL

POD JABŁONIĄ

Nasze gospodarstwo usytuowane jest na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego w urokliwej miejscowości Celejów. Przebogate walory krajobrazowo-przyrodnicze, uzdrowiskowy wręcz mikroklimat i wiele miejscowych atrakcji zadowolą nawet najwybredniejszych Gości. Dodatkowo „w pakiecie pobytowym” zapewniamy: ciszę, spokój, przestrzeń i swobodę, a także całoroczną degustację jabłek wszelkich odmian, jak u prawdziwych sadowników przystało. Oferujemy również możliwość skorzystania z całodziennego wyżywienia lub pojedynczych posiłków. Przygotowywane są one ze świeżych, lokalnych produktów z uwzględnieniem rodzimego produktu – jabłek, które serwowane są na przeróżne sposoby. Serdecznie Zapraszamy!

Katarzyna Siwiec, Celejów 35, 24-120 Kazimierz Dolny, woj. lubelskie
tel. 605 608 384, e-mail: agropodjablonia@gmail.com, www.podjablonia.pl